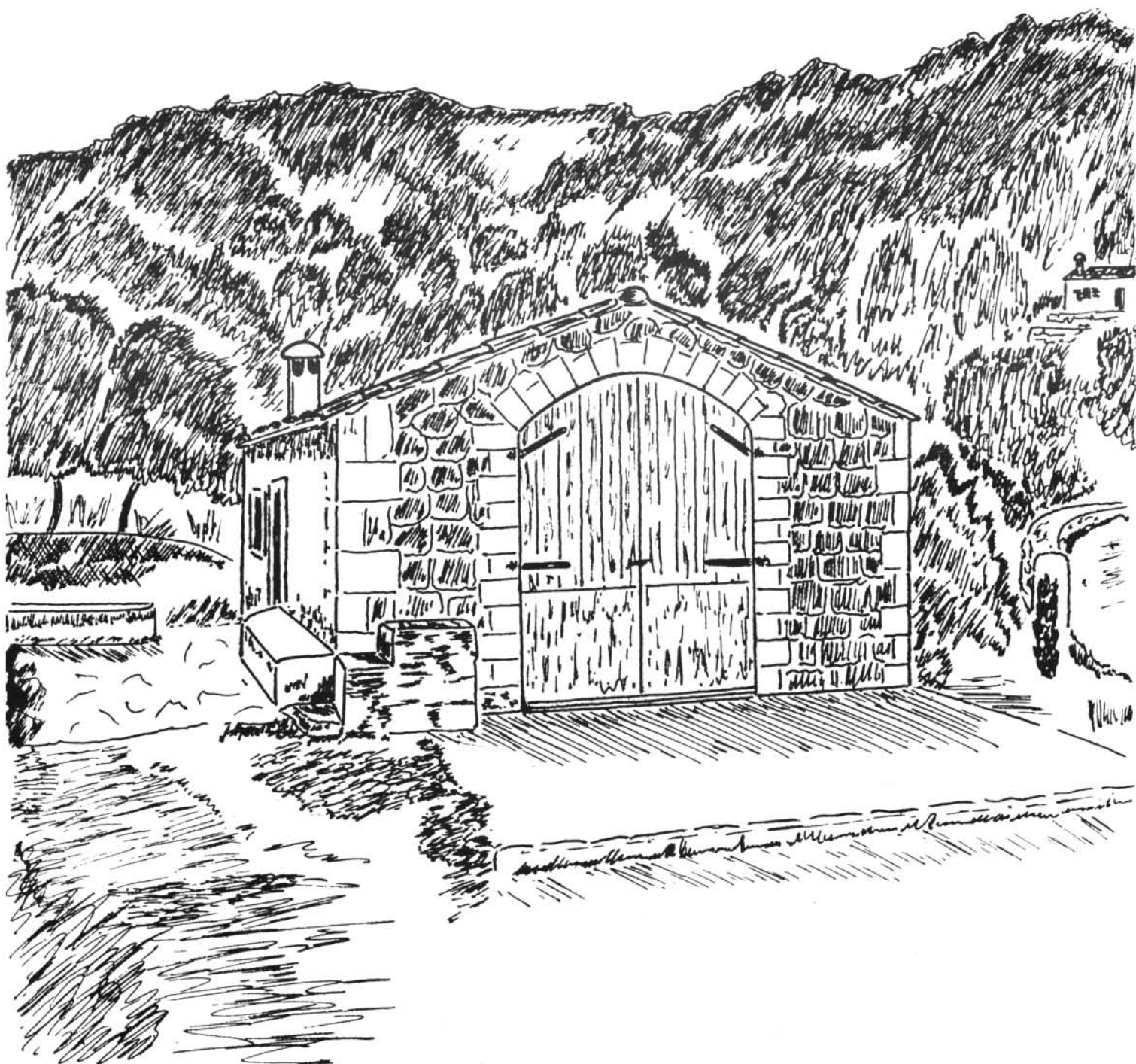

montaña

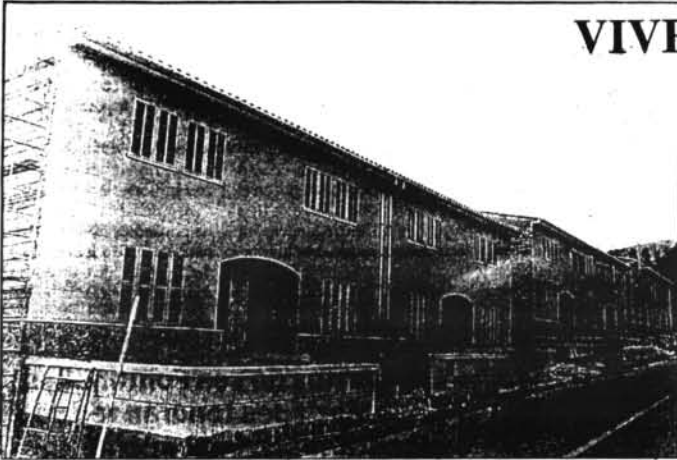
Nº 29 Hivern 1994 – 95

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

SON TORRENET, Dibuix de l'artista local Catalina Coll.

VIVENDES DE PROTECCIÓ OFICIAL

Las doce viviendas que se construyen en Mancor son insuficientes para la población.

El Ajuntament califica la actuació del Ibavi de engañosa hacia los vecinos de la población

M.M.
TEXTO Y FOTO

El Ajuntament de Mancor de la Vall ha denunciado la irregular concesión de viviendas de protección oficial a cargo del Institut Balear de la Vivenda (Ibavi), calificándolo de «engañoso». En Mancor, el Ibavi está construyendo en la actualidad doce viviendas de régimen protegido que en principio fueron planificadas para atender a las casi 20 demandas que tenía la población. Pero ahora resulta que la institución ofrece las citadas viviendas a las poblaciones de Inca, Lloseta y Selva, además de

Mancor de la Vall.

Jaume Gual, primer teniente de alcalde de Mancor, explicó a **Última Hora**: «Nuestra intervención en el tema de estas viviendas se limitó a realizar un sondeo de la demanda real que había en el pueblo, cuyo resultado fue que había casi 20 peticiones para acceder a las viviendas. Posteriormente, el Ibavi solicitó el preceptivo permiso de obras para la construcción. El Ajuntament lo concedió y se iniciaron las obras».

El edil continúa indicando que «la semana pasada leímos en la prensa que el Ibavi ofrece la posibilidad

a los vecinos de los pueblos de Inca, Selva y Lloseta para que opten a ellas. Como es lógico solicitamos información al respecto y se nos indicó que efectivamente era así y que las peticiones formalizadas por los vecinos de Mancor quedaban invalidadas y debían hacerse otra vez, para que el Ibavi, una vez reunidas todas las de los pueblos citados, otorgaría las viviendas a quien reuniese las condiciones exigidas».

El Ajuntament cursará un escrito al Ibavi en el que se protesta por la ampliación de la oferta y por el engaño de que han sido objeto los vecinos.

TOTS ELS INTERESSATS EN L'ADJUDICACIÓ D'ALGUNA DE LES VIVENDES DE PROTECCIÓ OFICIAL, ACUDIU A INFORMAR-VOS A L'AJUNTAMENT, EN HORES D'OFICINA, MALGRAT QUE EN EL SEU DIA FÉSSIU LA INSTÀNCIA PERTINENT.

IBAVI

INSTITUT BALEAR DE LA VIVENDA-GOVERN BALEAR

SELECCIÓ I ADJUDICACIÓ DE VIVENDES

L'Institut Balear de la Vivenda ha de procedir a la selecció i adjudicació dels següents grups de vivendes:

Terme municipal de Mancor de la Vall:

• Promoció de 12 vivendes en règim de compravenda, per a famílies amb ingressos fins el 2,5 del S.M.I.

Delimitació geogràfica de la promoció:

Sol·licitants empadronats als municipis de Mancor de la Vall, Inca, Lloseta i Selva.

Termini d'admissió de sol·licituds fins el 28 de febrer de 1995 inclòs, a l'Ajuntament de Mancor de la Vall o a les oficines de l'IBAVI c/ Miquel Santandreu núm. 4. Palma

SUMARI

Portada SON TORRENET, dibuix de l'artista local Catalina Coll.

Pàg. 3 Què passa amb l'adjudicació de les noves vivendes de la carretera?.

Pàg. 4 CRÒNICA. Gabriel Fiol Mateu.

Pàg. 8 VOX POPULI. El futur de les pensions. Jaume Reynés i Grau.

Pàg. 9 Concert de la coral "Antics Blavets". Guillem Coll.

AJUNTAMENT DE MANCOR: Plenaris.

Pàg. 11 TOPONÍMIA DOCUMENTADA (29). Gabriel Fiol i Mateu.

Pàg. 12 SES GLOSES: D'es Sinever: "Un romanç glosat".

Pàg. 13 ELS LLINATGES DELS MANCORINS (28). Gabriel Fiol i Mateu.

Pàg. 14 DE CA NOSTRA..., Jaume Gual i Mora.

Pàg. 17 Presentació del llibre "Oratori de Santa LLúcia de Mancor". Guillem Coll.

Pàg. 18 Gabriel Fiol i Mateu, un treballador de la nostra Història. Guillem Coll.

Pàg. 19 George Giri, "Squash World Master". Damià Caubet.

Pàg. 20 ENTREVISTA: Catalina Gual i Reynés, "Marranxo". Jaume Gual i Mora.

Pàg. 24 TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR. Miquel Saurina i Vallori.

Pàg. 25 ESGLÉSIA: Sínode Diocesà. Bartomeu Fons i Pascual.

Pàg. 27 L'ESCOLA: "Un viatge al País Dogon". El Claustre de professors.

Pàg. 29 Jo, TRUC !!. Miquel Vallori i Mateu.

Pàg. 30 BIBLIOTECA. Maria del Carme Valdivielso.

Pàg. 33 GRUP D'ESPLAI S'ESTEL. El grup de monitors.

Pàg. 34 EL FUTBOL. Miquel Vallori Mateu.

Pàg. 38 ARA HA FET VINT ANYS...

PER LLEPAR-SE ELS DITS. Pere Massutí i Esperança Ramis.

Contraportada IMATGES D'AHIR: "En Baltasar a la guerra de Cuba" (Any 1893).

Comentari d'En Biel de Son Nadal.

La llengua,
feina
de tots

montaurà

Revista de Mancor de la Vall

Redacció: Grup de Mancorins

Maquetació: En Joan & Co.

Col·laboradors: Tots els qui vulguin

EDICIÓ: COLLECTIU MONTAURA

Plaça Ajuntament, 1

07312 MANCOR DE LA VALL

Tel.: 501776 Fax: 504539

Dipòsit Legal: PM 3-1988

IMPRESSIÓ: GRÁFICAS GOYA (Lloseta)

Les responsabilitats dels articles recauran només damunt de llurs autors.

Fotografies de Gabriel Fiol i Magdalena Campaner.

VIVENDES DE PROTECCIÓ OFICIAL

QUÈ PASSA AMB L'ADJUDICACIÓ DE LES NOVES VIVENDES DE LA CARRETERA?

Davant la problemàtica sorgida i **per tal d'aclarir l'actuació de l'ajuntament en tot el tema**, sobretot davant els rumors que alguns ciutadans, malintencionats, han divulgat pel poble culpant a l'ajuntament o alguns membres del mateix de que l'adjudicació es fes així,

EL CONSISTORI VOL FER PÚBLIC A TOT EL POBLE

Que, amb gran sorpresa vàrem llegir l'anunci de l'IBAVI, publicat al diari "Ultima Hora" de dia 31 de desembre de 1994, i que es referia a l'adjudicació de 12 vivendes en règim de compravenda al terme municipal de Mancor de la Vall. A l'anunci es deia clarament que podien accedir a l'adjudicació els habitants empadronats a Inca, Lloseta i Selva (de tot això l'ajuntament no en sabia res)

Totd'una, cridàrem a l'IBAVI i no poguérem parlar amb el responsable, però un funcionari ens digué que l'adjudicació es faria així com deia l'anunci i que de res servien les sol·licituds fetes en el seu dia pels veïns de Mancor per acollir-se a l'adquisició d'una vivenda. No ens sabé dir res més.

Per averiguacions posteriors, en una visita a l'IBAVI, ens enteràrem que per Decret del Govern Balear, aparegut al BOCAIB de dia 16 de juliol de 1994 (D. 84/1994 de 30 de juny), s'havia creat un Consell d'Administració de l'Institut Balear de la Vivenda que és el qui posa les condicions per a l'adjudicació d'aquestes vivendes, entre elles "la delimitació geogràfica, a efectes d'establir

els ajuntaments inclosos".

En aplicació d'aquest decret, el Consell d'Administració va resoldre, **sense consultar per res a l'ajuntament**, incloure els pobles de Lloseta, Selva i Inca. Per altra part va establir les altres condicions **que tampoc encara hem rebut a l'ajuntament**.

L'ajuntament des de sempre, des de l'inici del procés i manté la mateixa actitud en aquests moments, **ha volgut només resoldre els problemes d'habitatge dels ciutadans residents a Mancor de la Vall**. Mai no s'ha interessat perquè aquesta promoció s'estengués a altres pobles. La decisió de construir aquestes vivendes fou conseqüència d'una enquesta, que l'any, 1988 sol·licità als ajuntaments el Govern Balear per tal de detectar les necessitats concretes dels residents al nostre poble. El resultat fou de 27 peticions que es varen remetre al Govern Balear, que decidí dur a terme una primera fase de dotze vivendes per resoldre en part les necessitats.

En el seu moment l'ajuntament va concedir el permís d'obra, a sol·licitud de l'IBAVI. Per altra part, en unes gestions davant del Conseller, Hble. Bartomeu Reus, l'ajuntament aconseguí que es milloràs el projecte i fos més adequat a l'entorn.

No entenem aquest canvi d'actitud del Govern Balear. De saber-ho en el seu moment, l'ajuntament no hauria mogut cap passa per dur endavant el projecte.

El Consistori en ple.

CRÒNICA

Octubre

Començam la crònica trimestral amb notícies de baptismes. El dia 2 foren batiats els germans Margalida i Pere, fills de Ramon Arrom i Apol·lònia Coll. En foren padrins de la nina Jaume Pericás i Catalina Mora, i del nin Jaume Mora i Catalina Arrom. I el dia 8 batiaren Pere Antoni, fill de Gabriel Beltran i Catalina Busquets essent els padrins Miquel A. Abrines i Maria del Dolors Busquets. Moltes felicitats.

El dia 9 se celebrà la IV PUJADA A LLUC A PEU de Mancor. Després de les tres primeres que ens acompanyà la pluja, aquesta vegada es pogué pujar tranquil·lament. A l'arribada a la Font Coberta se serví un berenar als marxaries per reposar forces. Després a les 11 es celebrà la missa a la basílica, a l'ofertori de la qual, el batlle i el tinent de batlle mancorins entregaren com a record un quadre on hi havia emmarcats els himnes de Lluc i de Mancor, impresos damunt imitació de pergamí. Els tres-cents vint-i-tres inscrits, xifra record, també foren obsequiats amb un imprès semblant, però de tamany més reduït.

Alguns es quedaren a dinar i altres baixaren acabada la missa.

El dia 10 el mancorí Ramon Nicolau Mateu i la seva esposa Margalida Rubert Seguí celebraren a Inca les noces d'or matrimonials. Acompanyats dels seus fills, nores i néts tengueren el goig de fer la cerimònia religiosa en la mateixa església i amb el mateix capellà que els casà cinquanta anys enrera: Santa Maria la Major d'Inca i Mn. Pere Rubert. Moltes felicitats.

El dia 12 morí Francisca Martorell Mora de Can Bielí, als 67 anys d'edat. Descansi en pau.

El dia 15 es casaren Joaquim Martí Mateu i Catalina Amengual Mateu. Felicitats.

El dia 22 al Casal de Cultura, la companyia de teatre DISBAUXA representà l'obra teatral d'Andreu Sureda "FOTUTS I BEN FOTUTS".

El dia 29 l'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA TERCERA EDAT anà d'excursió visitant les instal·lacions del Puig Major. Els 93 participants berenaren a sa Font des Noguer i dinaren a Can Macià del Port d'Alcúdia.

Novembre

El dia 6 batiaren a la parròquia Bernat Sion, fill de Gracià J. Massip i de Catalina Suau. Foren els padrins Martí Suau i Margalida Mestre. Felicitats.

El dia 8 començaren les obres de construcció de la zona ajardinada entre els carrers Margalida Sintes i Salvador Beltran a càrrec de l'empresa local PI. Serra de Tramuntana SL. El seu pressupost és de 6.261.750 pts.

El dia 12 se celebrà la DIADA ESPORTIVA que ja ha arribat a l'onzena edició. Durant tot el

dia se celebraren proves de Mountain-Bike, Tennis, corregudes de cintes, futbol i una passejada fins a Massanella. El vespre, abans de la tradicional torrada a la Plaça d'Espanya es lliuraren els trofeus als guanyadors del tennis Gabriel Martorell i Tolo Mora, als segons classificats Rafael Solano i Josep Mateu, al Montaura de futbol, a la dona de més edat que participà a la passejada, madò Francisca Pou Martorell, igualment que a l'home, Mr. George Giri. I a tothom un record de la diada. Finalitzà la jornada amb l'acte preferit dels "esportistes" locals: la torrada de botifarrons i llangonissa.

El dia 14 moria a Eivissa Antònia, filla dels mancorins Jaume Moyer i Maria Mateu, als 31 anys d'edat. Les seves despulles arribaren a Mancor el dia 26 per rebre sepultura en el cementeri local. Descansi en pau.

El dia 19 de novembre l'Ajuntament i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear oferiren, gratuïtament, l'obra de teatre "A LA LLUM DE L'AUBA" de Narcís Murio en adaptació de Martí Avilés. La posà en escena la companyia Passatemps de Son Sardina.

El dia 27 nasqué Nofre, fill d'Antoni Alba i Carolina Martí. Moltes felicitats.

Desembre

El dia 2 s'inauguraren a la sala de sessions de l'ajuntament les exposicions de fotografies de primera comunió anteriors a l'any 1975 i d'eines i d'aparells antics de treball. Notable fou la primera, de fotografies de primera comunió amb més de 110 testimonis de tant senyalat dia per als nins i nines.

El dia 9 morí madò Francisca Mateu Gual de Ca s'Escolana als 88 anys d'edat. Descansi en pau.

El dia 10 una comissió de l'Ajuntament encapçalada pel senyor Batle, entregà una placa commemorativa a Isabel Estrany Vicens amb motiu de la seva jubilació com la primera ATS titular de Mancor.

El mateix dia 10, la companyia de teatre "Dit i Fet" presentà en el Casal de Cultura "TOCATS DES BOLL".

El dia 11 morí Joan Moranta Horrach, dit de Santa Llúcia, tenia 82 d'edat. Descansi en pau.

El dia 17 es presentà el llibre "ORATORI DE SANTA LLÚCIA DE MANCOR DE LA VALL" (Notícies Històriques) obra de l'autor d'aquesta crònica. Després d'un concert coral a càrrec dels "Antics Blavets de Lluç", que incloïa obres nada-lenques i populars mallorquines, Mn. Pere Fiol Tornila, llicenciat en Història, presentà el llibre. També intervingueren l'autor del llibre, Sr. Gabriel Fiol Mateu, el Sr. Gabriel Pocoví Pou, batle de

Mancor, Mn. Joan Bestard Comes, Vicari General de la Diòcesi i tancà l'acte el president de la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca, Sr. Antoni Sansó.

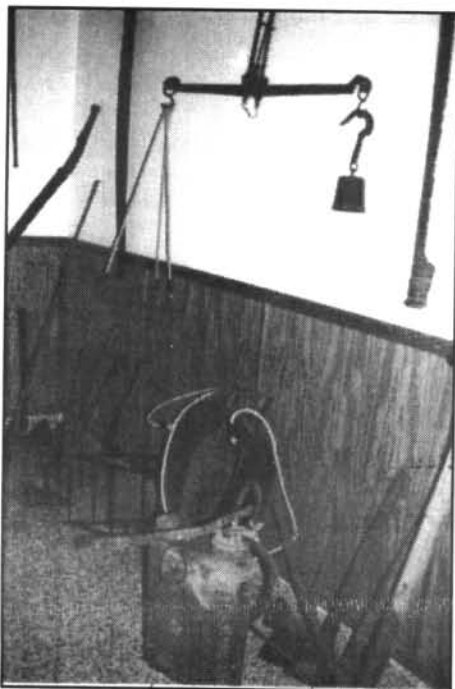
El dia 18 s'inauguraren en el centre d'exposicions municipal les mostres de pintura d'Elena Gattil i d'escultura de Gerd Ganser. L'exposició ha estat comentada per l'espectacular inauguració, amb ball de tangos i per l'estil avantguardista dels dos artistes.

El dia 24 el jurat qualificador del XIIè Concurs de Betlems que com cada any organitza l'ajuntament, visità els vint-i-cinc inscrits. Després d'àmplia deliberació acordà donar els següents premis:
 Primer premi: Mª Antònia Coll Mateu
 Segon premi: Pere Abrines Amengual
 Tercer premi: Gabriel Martorell Martorell
 Premis especials als betlems del club d'esplai s'Estel instal·lat a l'església parroquial i del col·legi públic Montaura.

A les matines de Nadal d'enguany es tornà a la tradició de que la sibil·la fos interpretada per un nin, en aquest cas per Pere Perelló Vallori i molt bé per cert. El sermó de la calenda el pronuncià Pere Abrines Amengual i l'àngel anunciador de la bona nova, fou Catalina Martorell Ripoll. Contribuïren a la solemnitat de la funció el cor parroquial i el club d'esplai s'Estel que adornà espectacularment l'església.

El capvespre del darrer dia de l'any, sortí de Mancor la XIè edició de la carrera Sant Silvestre que organitza l'ajuntament d'Inca i que per cert guanyà Mateu Cañellas, d'ascendència mancorina, ja que la seva àvia paterna era na Magdalena Riera de Can Miquel d'Escorca.

L'Associació d'Amics de la Tercera Edat acoïada l'any vell sopant i ballant en el Casal de Cultura. Per rebre l'any nou pujaren fins a la plaça de l'ajuntament juntant-se en germanor als altres mancorins i externs en la menjada dels dotze grans de raïm i al brindis de cava desitjant pau i

felicitat per aquest 1995. Passaren de vuit-centes les bossetes de raïm distribuïdes generosament per l'ajuntament.

Feliç Any Nou a tothom.

Biel Fiol Mateu.

VOX POPULI

El futur de les pensions

Durant el congrés del Fons Monetari Internacional (FMI) i del Banc Mundial (BM) dut a terme a Madrid, es va tornar obrir la polèmica sobre el futur de les pensions. Mentre que aquests dos organismes internacionals es reafirmaven amb les seves idees que l'actual sistema de pensions és totalment inviable a mig i llarg termini, el nostre Govern seguia entossudit en que les pensions estan assegurades fins d'aquí a 20 anys.

Si ens detenim a reflexionar un poc sobre l'actual conjuntura del nostre país arribarem a la conclusió que tant el FMI com el BM té tota la raó. Un dels principals punts per comprendre que el futur de les pensions es bastant negre, és l'actual inversió de la piràmide de població. Actualment i serà la tendència dels pròxims anys la població serà més vella; hi haurà més persones jubilades que persones actives. Si tenim en comte també que de cada dia l'esperança de vida és major, resulta insostenible que la població activa (persones que treballen) pugui mantenir a la població jubilada.

Existeixen una altra sèrie de punts a tenir en compte com pot ser que el nostre país mantengui una taxa d'atur molt elevada (24%) el que fa que disminueixi la quantitat recaptada per l'Estat en concepte de Seguretat Social que paga el treballador, la quantitat cada vegada major de jubilaci-

ons anticipades, degut a la reconversió industrial que augmenta la quantitat a pagar als jubilats i disminueixen els ingressos, i les excessives despeses de l'Estat que pot repercutir en la nostra convergència amb Europa.

A més de tots aquests punts hem de tenir present que la població activa està subjecta a uns contractes realment dolents e insegurs (contractes de formació, pràctiques i a temps parcial) en els quals si pot arribar a cobrar només el salari mínim interprofessional com succeeix en el contracte en pràctiques. Si tenim en compte que alguns jubilats poden arribar a cobrar pensions que se situen entre les 100.000 i les 150.000 ptes, la pregunta es molt senzilla: Quants de contractes d'aquest tipus són necessaris per a finançar una sola d'aquestes pensions?

Després de l'exposat i només que el Govern o els polítics es dediquin a cercar una solució a aquest problema, cosa que pareix improbable, ja que cap partit polític vol renunciar al vot dels jubilats, la crisi de les pensions pareix irremeiable ja sigui a mig o llarg termini. Des del meu punt de vista haurien de potenciar-se els plans de pensions privats i tots aquells que ho puguin fer haurien de subscriure's a qualcun si desitgen viure més o manco tranquils quan els hi arribi l'hora de la jubilació.

Jaume Reynés Grau

CONCERT DE LA CORAL "ANTICS BLAVETS"

No és la primera vegada que la coral dels Antics Blavets, que compta amb una sèrie de Mancorins, ofereix un concert a la nostra vila. Amb la presentació del llibre de Santa Llúcia, també va voler fer la seva aportació i va oferir un brillant concert baix la direcció de Vicenç Juan Rubí, acompanyats per l'organista Francisco Muñoz.

En aquest concert, que va servir per obrir l'acte, varen interpretar una sèrie de "Nadales" i cançons populars mallorquines. Com son "Cànica natalitia" de M. Ollers; "Al.leluia" (El Messies) i "Al.leluia Amen" del famós G.F. Händel; i "Cànica Natalicia" de Ll. Romeu. Cançons populars mallorquines, compostes pel seu director V. Juan Rubí, com son "Bolero Vell de Valldemossa" i "Copeo de Muntanya".

La seva actuació va ésser llargament aplaudida i va servir per demostrar la bona qualitat musical de la mateixa.

Són molts els concerts que la Coral Antics Blavets, fa durant tot l'any per tota la comarca i també per tota l'illa.

Guillem Coll, Inca.

Ajuntament de Mancor

PLENARIS

Sessió ordinària de 28 d'octubre

Després de donar compte de la correspondència rebuda, i dins l'ordre del dia es concediren dues llicències per connectar a la xarxa de clavegueram i set per obres a particulars, denegant-se una per no ajustar-se a les Normes Subsidiàries del Municipi, exigint-li que sol·liciti permís a la Conselleria del Govern Balear corresponent.

Es concedí llicència d'obertura a Muebles Fontanet SL. d'un local dedicat a venda de mobles i decoració situat al carrer Margalida Sintes.

Per unanimitat s'acordà nomenar el batle Gabriel Pocoví Pou com a representant de la corporació a la Caixa de Balears "Sa Nostra".

Per al proper any 1995 es designaren festes locals el 17 d'abril diada de la romeria a Santa Llúcia i el 16 de novembre "Dijous Bo" a Inca.

S'acordà publicar el llibre "Oratori de Santa Llúcia de Mancor de la Vall- Notícies Històriques" amb una subvenció de la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca. Si dita subvenció no fos suficient, la resta serà a càrrec del pressupost municipal.

També s'acordà celebrar el dia 12 de novembre la XI Diada Esportiva, segons el programa presentat.

Es concedí l'explotació del bar del Casal de Cultura a Gabriel Morro Cánaves.

Dins l'apartat de precs i preguntes s'acordà obsequiar amb una placa de recordança a l'ATS jubilada Isabel Estrany Vicens.

També s'informà del tancament dels terrenys contigus al polisportiu municipal cedits a l'Ajuntament per la família del Sr. Salvador Beltran. La

regidora Maria del Carme Valdivielso informà del començament de diversos curssets i la regidora Maria Magdalena Moranta d'una reunió a la qual havia assistit sobre la droga i el regidor Jaume Fontanet sobre les ajudes de l'objectiu 02 destinades als empresaris.

Sessió ordinària de 25 de novembre

De la correspondència rebuda destacam la sol·licitud de l'ajuntament d'Inca per iniciar des de la plaça de d'Alt la cursa popular "Sant Silvestre 94" i el comunicat de la Comissió Insular d'Urbanisme reparant l'error material en la classificació urbanística de Massanella quedant com sòl no urbanitzable.

Es concediren permisos per obres a cinc particulars i en restà pendent un altre, i un per connectar a la xarxa d'aigua potable.

S'adjudicà a Construccions Joana Gual les obres per construir una piscina infantil en el polisportiu municipal, subvencionada pel Pla d'Instal·lacions Esportives de 1994 del Consell Insular de Mallorca, per un import de 2.490.570 pts.

Quedà aprovat el programa per a les properes festes de Nadal i Cap d'Any, i també el de la presentació del llibre "Oratori de Santa Llúcia de Mancor de la Vall"

Com a representant de l'Ajuntament en el Consell Escolar del Col·legi Públic Montaura, es designà el regidor Jaume Gual i Mora.

Sessió ordinària de 30 de desembre

Primerament es donà compte de la correspondència rebuda.

A continuació es concediren quatre llicències d'obres a particulars.

S'aprovà la instància d'obertura d'un establiment dedicat a la venda de queviures, situat a la Plaça de Baix, nº 5, i representada per Antoni Matas Llompart.

S'aprovaren les bases per a la convocatòria del concurs per optar a la plaça d'auxiliar de la biblioteca municipal.

A l'apartat de precís i preguntes s'informà del programa de les properes festes de Sant Antoni. També s'acordà reimprimir 200 exemplars més de l'obra "Oratori de Santa Llúcia de Mancor de la Vall".

Sessió extraordinària de 30 de desembre

Quedà aprovada la plantilla de personal de l'Ajuntament.

També s'aprovà el pressupost general per a l'any 1995 i que és del tenor següent:

ENTRADES PREVISTES:

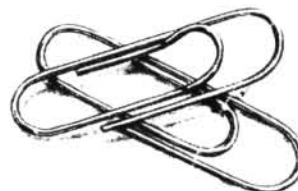
Impostos directes	11.344.000 pts
Impostots indirectes	1.340.000 pts
Taxes i altres ingressos	6.352.000 pts
Transferències corrents	11.882.000 pts
Ingressos patrimonials	655.000 pts
Transferències de capita	1.000 pts

Total	31.574.000 pts

DESPESES PREVISTES:

Despeses de personal	11.101.000 pts
Despeses béns corrents i servies	13.478.824 pts
Despeses financeres	63.256 pts
Transferències corrents	5.030.000 pts
Inversions reals	1.600.000 pts
Passius financers	300.920 pts

Total	31.574.000 pts

TOPONÍMIA DOCUMENTADA (29)

SON CERO (Brr). Es una part de la finca coneguda com Son Tolrà i més antigament la Rota del Pi. El nom pot ser corrupció de Son Cirerols, corresponent al notari Antoni Cirerol que la comprà el 21 de juliol de 1706 (ARM T-45). Fou segrestada als hereus de dit notari i encantada a la Cúria del Paborde de Tarragona el 26 de març de 1784. La comprà Joan Mir natural d'Escorca. Confrontava amb camí de Biniarroi a Mancor, Cas Vellaco, Biniatzent i camí de Biniarroi a Biniamar i tenia una extensió de sis quarterades (ARM Reg. Hip.). Topònim encara viu.

SON CIFRE (Brr). Hi ha tres topònims diferents amb aquest nom. Aquest de Biniarroi abans era conegut com Sa Coma i a l'any 1806 era propietat de Joan Miquel Cifre que tenia la finca per herència del seu pare que li donà nom (ARM T-49).

SON CIFRE DE CONIA (Mn). A l'any 1698 era de Francina Sampol (AMS Stims dit any). El 6 de maig de 1715 dita Francina Sampol i el seu fill Antoni Palou ho vengueren a Antoni Sastre de Son Lluc. Tenia unes sis quarterades i confrontava amb So n'Odre, olivar de Son Tafona i amb camí de Mancor a Inca (ARM P-231). A l'any 1769 es diu que el Camp d'En Sastre, Conilla i Son Cifre formen Son Lluc (ARM P-259).

SON CIFRE (Mn). A l'any 1767 era un trast en el carrer dels Manfellits, ara de sa Vileta, conegut també per Son Miquelet (ARM P-237).

SON COLLELL (Mn). A l'any 1499 es diu que era de Joan Collell i que abans havia estat d'En Jaume Martorell, àlies Cabrer (ARM P-244). L'11 d'octubre de 1557 els sarraïns captivaren a la possessió d'Albarca, en el

terme de Lluc, a Agneta Collell, i els seus tutors i oncles Jaume Martorell i la vídua de Mateu Martorell intentaren rescotar-la, sense al parèixer tenir èxit (ARM T-903). Tornà per tant a la família Martorell. El 7 de novembre de 1626 fou comprada a una subhasta, a causa de deutes per Mateu Armengol, mercader (ARM P-246). A l'any 1910 era d'Antoni Noguerol Torres que ho posseïa per herència del seu padrí Guillem Torres Cáffaro (AMS Llibre 997).

SON COLOM (Mn). El 12 de febrer de 1492 és citat Son Colom propietat de Simó Colom en alou de les Almoines de la Seu com un confrontant (ARM P-163). A l'any 1564 era de Jaume Colom de Selva que a l'any 1665 vengué una part a Joan Morro, àlies Fressa (ARM P-244 i P-248). A l'any 1742 una part fou venuda per Jaume Martorell a Pere Coll, la qual confrontava amb la possessió l'Alcarriola (ara Son Bonafé) de Baltasar Valentí i amb l'olivar dit Son Colom de Miquel Morro, Fressa (ARM P-234).

SON COMPANYY (Mss). El 6 de setembre de 1637 era de l'heretat de Gregori Martorell, àlies Pelluc, en què fou subhastada i adjudicada a Mateu Martorell (ARM T-41).

Fonts documentals:

AMS: Arxiu Municipal de Selva

ARM: Arxiu del Regne de Mallorca

Gabriel Fiol Mateu

Treballem per la justícia.

 CÀRITAS
Col.labora

SES GLOSES D'ES SINEVER

UN ROMANÇ GLOSAT

*Un romanç dedicaré
a En Pep meu que es morí
perquè tothom pugui dir
que és son pare que li va fer.*

*Es fer cançons no està bé
damunt una trista mort
les fas per tenir conhort
tot es temps que jo viuré.*

*Pepet que t'has fet d'enfora
m'has llevat ses alegries
deixes dona i dues filles
ton pare en pensar-hi plora.*

*De març era dia deu
de quatre a cinc des capvespre
que te romperes sa testa
haguera pogut ser un peu.*

*Si t'haguessis despedit
de sa manera que fos
haguera estat més agradós
i es cop era més petit.*

*Tu mai tenies mala hora
començava a anar-te bé
tothom que té volia bé
d'aquesta desgràcia en plora.*

*De sa taula et vares aixecar
de fer sa cargolada
sa dona encara escurava
quan sa vida vares acabar.*

*Tu eres molt admetent
t'agradava dar una ma
de Sa Pobla et varen cridar
per tenir aquest accident.*

*Tu tenies amistats
amb gent rica i gent pobra
a demés amb bona parola
los deixaves conquistats.*

*Tots tenim una rutina
que Déu la mos destina
quan vol, ell la mos envia
amb una mort repentina.*

*A tu t'agradava es fer bé
de sa manera que fos
un home tant carinyós
davant Deu farà paper.*

*Pep, fill meu, na Catalina
sempre et recordarà
crec que no t'oblidarà
es temps de sa seva vida.*

*Tu tenies uns detalls
per sa dona i ses filles
tenies ses obres fines
no volies parts i quarts.*

*Seran moltes ses estones
per pensar amb tu un moment
tot Selva anava ple de gent
i tu enrevoltat de corones.*

*Tu eres molt bondadós
i et feies amb tothom
molts recordaran es nom
et deien En Pep es Ros.*

*Segons diu un manament
que ha d'honrar pare i mare
no he llegit mai encara
que digui bo ni dolent.*

*Si tothom pogués plorar
damunt sa pena que té
un bon llençol mitjancer
mos hauríem d'eixugar.*

*No faltà cap de família
a dar-te acomiadament
canviaries en un moment
per a sempre el teu domicili.*

*Mare dels Desemparats
Vós que a tots mos estimau
donau-nos salut i pau
per seguir ses amistats*

*Som pensat de posar fi
amb sa d'acomiadament
com es teu acompanyament
són pocs els que el puguin tenir.*

Tomeu Sinever

La llengua,
feina
de tots

ELS LLINATGES DELS MANCORINS (28)

TRAMIR. El 7 de gener de 1385 Jaume des Puig vengué les terres del seu nebot Jaume Tramir, natural de Massanella i que posseïa a dit lloc, per haver mort a terres d'infeels (ARM T-18).

TROBAT. Inicialment aplicat a un infant abandonat dels seus pares. A Mancor a l'any 1569 hi habita Guillem Trobat (ARM T-908). En els estims de l'any 1594 hi ha un propietari amb aquest llinatge (AMS). Aquest llinatge desaparegué per haver quedat una sola hereva, Catalina Trobat, que es casà amb Pere Morro, el primer fill dels quals, nat a l'any 1591, al seu nom se li afegeix el sobrenom de Trobat. Així quan es casà el 4 de juliol de 1638 apareix com Llorenç Morro àlias Trobat (AD I/108/B 3 i M 1). Actualment encara és viu el sobrenom.

VALL de. A l'any 1305 Jaume de Vall de Massanella estableix un tros de terra a dit lloc a favor de Pere Castlar (ARM T-1).

VALLCANERES. Nom d'un poble de la comarca catalana de la Selva. A Mancor fou portat per Antoni, pastor d'ofici, natural d'Alaró i que es casà amb Magdalena Fontanet de Mancor, el primer fill dels quals, Gabriel, el batiaren l'11 d'octubre de 1841 (AD I/60/B 10).

VALLESPÍR. Antic comtat actualment situat dins la Catalunya francesa. L'u de Novembre de 1602 morí madò Vallespina, forma femenina d'aquest llinatge (AD I/108/D 1).

VALLORI. Possiblement vengui del llatí valle laurea (Vall de Llorers). A Mancor a l'any 1672 hi habita Francesc Vallori (AD I/108/B 8). En els estims de 1698 hi ha tres propietaris amb aquest llinatge (AMS). A l'any 1743 batiaren Bartomeu, fill de Joan Vallori i Antonina Castell (AD I/108/B 13). També fou portat des de Binissalem per Pere Joan Vallori que es casà amb Catalina Capellà de Mancor, el primer fill dels quals, Bartomeu, nasqué a l'any 1864 (AD I/60/B 12)

VANRELL. Pot fer referència a la vila catalana del Vendrell o com a diminutiu de Venus que a l'edat mitjana era freqüent com a nom personal tant d'home com de dona: Vanrela, Venrellus, Venrello, etc. Un dels dotze repobladors entre els quals el primer propietari de Mancor, Rotlà Lay, repartí l'alqueria, fou Bernat Vanrell (ACM 7842). Tornà a aparèixer amb el naixement de Catalina, batiada el 29 de Setembre de 1917, filla de Francesc Vanrell de Sineu i de Catalina Bibiloni de Mancor (AD Bap.).

VENTALLOLL. Sols es coneix a Mancor el nom d'Antonina Ventalloll que morí el 14 de gener de 1602 (AD I/108/D 1).

VERD. Nom d'un color. A Mancor està documentat per primer cop amb el bateig, el dia 18 de juny de 1762, d'Elisabet, filla de Jaume Verd i de Joana Mateu, nascuda a Massanella (AD I/108/B 13).

VICENS. Nom de sant. A Mancor en els estims de 1698 hi ha dos propietaris i en els de 1764 n'hi ha quatre (AMS). A l'any 1864 tornà a ser introduït a Mancor per Bartomeu Vicens, pastor d'ofici, natural d'Inca que es casà amb Petra Martorell de Mancor. En dit any batiaren el seu primer fill de nom Llorenç (AD I/60/B 12). Altra família amb aquest llinatge era la formada per Bartomeu Vicens Martorell de Puigpunyent i Catalina Gual de Mancor, el primer fill dels quals, Jaume, nasqué el 2 de gener de 1928 (APMV Registre Civil).

Fonts documentals:

AD: Arxiu Diocesà de Mallorca

AMS: Arxiu Municipal de Selva

ARM: Arxiu del Regne de Mallorca

ACM: Arxiu Capitular

RCMV: Registre Civil de Mancor

Gabriel Fiol Mateu

DE CA NOSTRA...

LLENGUA.

1. El sufix -enc, -enca.

Aquest sufix forma adjectius que expressen tendència o participació de la qualitat que distingeix el primitiu, i en certs casos pertinença. Exemples: de blau, *blavenc*; d'argila, *argilenc*; d'agost, *agostenc*.

2. Ús del guionet (-).

El guionet s'empra:

- Per a dividir els mots en final de línia.
- Per a separar els elements que integren certes paraules compostes.
- Per a unir pronoms febles al final dels verbs.

Veurem avui el primer apartat, és a dir, ús del guionet per a dividir els mots a final de línia.

Per a dividir els mots a final de línia caldrà tenir en compte les següents indicacions:

1. Es deixaran sempre en cada línia síl·labes senceres. Per exemple, *papallona* es pot dividir *pa-* (línia de dalt) i *pallona* (línia de baix), o bé *papa-llona*, o *papallo-na*. Mai no es deixa sola una lletra. També cal notar que *nosaltres* i *vosaltres* es dividiran *nos-altres* i *vos-altres*.

2. Les lletres compostes es partiran a final de línia, excepte els dígrafs *ig*, *ll* i *ny*. Tampoc no es poden partir els aplecs *gu* i *qu*, ni podrà figurar en principi de línia el dígraf *ig*.

Exemples correctes: *cot-xe*, *cai-xa*, *fet-ge*, *pit-jor*, *fer-ro*, *il-lusió*, *amet-ler*, *but-lletí*, *set-mana*, *pas-sa*, *set-ze*, *re-buig* (però no *rebu-ig*), *caste-llet* (però no *castell-et*), *compa-nyona* (però no *company-ona*).

Seguirem explicant els altres dos casos de l'ús del guionet al proper número de la revista.

PARLEM COM CAL.

Hem de tenir en compte la diferència de matís que hi ha entre els significats de *verí* i *metzina*.

Metzina és la substància que, introduïda en l'organisme animal, produeix la mort o un afecte morbós, en sentit general. En canvi *verí* és especialment la metzina segregada per un animal o planta. També *verí* s'usa en sentit figurat (*és un home ple de verí*, *és una persona verinosa*, *plena de verí*). Els principals derivats són: *Metzinós*, *verinós* (adjectius) i els verbs *emmetzinar*, *enverinar*, els participis dels quals són *emmetzinat* i *enverinat*.

VOCABULARI.

Avenc = Desagüe

Claper = Majano

Cau = Madriguera

Lloriguera = Madriguera

Garriga = Soto, selva

Hortal = Cortinal

Curucull, cim, cima = Cumbre, cima

Conca = Cuenca

Davallada = Bajada, descenso

Empitada = Repecho

DE FESTES, REFRANYS I CURIOSITATS

Festes:

Les festes més importants del **gener** són: Els Reis, Sant Antoni i Sant Sebastià. També a Campos fan festa al seu patró per Sant Julià (dia 9). Sant Antoni és el patró dels animals, però especialment dels domèstics, és tradició que s'acudeixi a les beneïdes disfressats. També és el patró de la pagesia, protector del bestiar que cria el pagès, fent-se ressò d'aquesta circumstància la glosa diu:

Sant Antoni és un bon Sant

i qui té un dobler li dona

perquè li guard s'animal

tant si és de pèl com de ploma.

A Mallorca, a la majoria dels pobles de la part forana (a Mancor tenim la gran tradició de la baixada del corb, en Rasputín), se celebra Sant Antoni. Primer tenen lloc els foguerons, a la vesprada, llavors, el dia de la festa, la celebració de les beneïdes.

El mes de **febrer** comença, el dia 2, amb la festa de la Mare de Déu del Candel. Altres festes són: Sant Blai (dia 3), Santa Àgueda, patrona de Sencelles (dia 5), Santa Apol·lònia, advocada del mal de queixal, (dia 9), Sor Francinaina Cirer, "sa monja de Sencelles", beatificada recentment (dia 27).

Una festa important és la de Santa Eulàlia (dia 12), a Eivissa hi ha una població del mateix nom que fa festa grossa i a Mallorca es dedicà a la santa la primera església que Jaume I va fer construir quan va arribar a l'illa.

Acaba el mes amb les festes de Carnestoltes i darrers dies: Dia 23, dijous llarder, dia 25 i 26, dissabte i diumenge de Carnestoltes, dies 27 i 28 darrers dies.

Amb el dimecres de cendra comença enguany el mes de **març**. Tot el març és quaresma i un quants dies més d'abril. Sens dubte la festa més important del mes és Sant Josep (dia 19). Aquest bon home es dedicà tota la seva vida a l'humil feina de fuster, per això és el patró dels fusters. Altres festes del mes són: Sant Joan de Déu (dia 7) i la festa de l'Anunciació de Maria (dia 25).

Cançons i Refranys

"Pel gener, ja floreix s'ametler".

"Del gener, el pagès no en treu res".

"Si per Sant Pau fa tramuntana, el pescador passarà gana".

"Trons de gener, omplen ses sales i es paller".

"Per Sant Benet, poques mosques i molt de fred".

"Nevades de febrer, pluges pel juny solen ser".

"Per la Candelera, una hora endavant i una hora enrera"

"Per la Candelera, fred davant i fred darrera"

"Febrer curt, pitjor que turc".

"Febrer, o pitja al principi, o a lo darrer".

"Mu mare em dugué a Sant Blai

perquè aprengué a xerrar,

i ara m'hi vol tornar,

perquè diu que no call mai".

"El març té trenta-un dies i tres-centes fesomies".

"Març ventós i juny calent, bon vi i bon forment".

"Març ventós, abril plujós i maig humit, fan el pagès ric".

"A es març, qui no té sabates, pot anar descalç.

Però qui en té, que les fermi bé".

"Dins es març me vaig casar

amb na Tonina Garrida.

S'esclat més gros de sa vida

dins es març el vaig pegar".

"Primavera arribada, ovella esquilada".

"Oreneta primerenca, primavera calorenca".

Fases lunars

Lluna Nova: dies 1 i 30 gener, dies 1 i 31 de març

Q.Creixent: dies 8 gener, 7 febrer i 9 març.

Lluna Plena: dies 16 gener, 15 febrer i 17 març.

Q. Minvant: dies 24 gener, 22 febrer i 23 març.

Primavera

Quan el rellotge marcarà les 2 hores i 14 minuts de dia 21 de març, el sol entrant per Àries, lluna plena de Virgo tendrem 12 hores de claror i 12 de fosca, haurà arribat la primavera.

El camp estarà encatifat de verd i ple de ponceles i flors, l'aire serà perfumat de rovelles, llevamans i tantes i tantes plantes aromàtiques. Sentirem de bon matí el cant dels rossinyols en marjades i comellars.

Consells del sen Tià.

(Trets de "Almanaque de Mallorca 1995", publicat per Diario de Mallorca).

"El dia de Sant Pau (15 de gener), sembrau alls que arrebassareu per Sant Joan. Els alls són bons

per curar picades d'animal verinós, cremadures i el mal de queixal. Un grell d'all en dejú és bo per moderar la tensió de la sang, millorar el reuma, ciàtica i nivell de colesterol".

"Per Sant Antoni, anau a beneir animals, feis un bon fogueró, torrau molta llonganissa, xulla de la ventresca i botifarrons. De tant en tant, quatre glopets de vi i a cantar amb la ximbomba".

"El Carnestoltes i darrers dies són temps de bauxa, festes, ximbombes, disfresses, balls d'aferat i rues. Hi ha més de 200 cançons populars de Carnestoltes. Entre els plats per cuinar aquests dies val la pena no perdre de vista un arròs brut amb ocellons i esclata-sangs; tords amb col, greixonera salada de peus i morro de porc i greixonera dolça de llet, ous i coquet".

"En temps de quaresma, rebost tancat amb pany i clau, bacallà, peix, arengades i verdures a balquena. Truites, formatge tendre, llet de brossella, brossat, escudella fresca, fideus de roter, figues seques, cocarrois de ceba, cargols, etc. seran els menjars propis del temps de quaresma".

"Una cuinada de cargolins és un plat deliciós, però lo seu és una ollada de cargols bovers, viudes i cargoles de conró, que surten la nit de San Josep. Moltes herbes aromàtiques, un bon sofrit d'oli d'oliva, dos pebres ben coents, all i oli de pagès per mullar, un bon bòtil de vi i un llit per anar a fer sesta ja és lo més gran del món".

"Els cargols és un plat feixuc, menjau-los per dinar, mumare hi posava un bon tassó de llet dins la salsa i brou. Madò Tonina Bisca bevia un tassó de llet després de menjar-ne i no feien mal mai".

Jaume Gual i Mora

Consell Insular de Mallorca

El Consell Insular de Mallorca desitja als Donants de Sang tota la pau i felicitat per a aquestes festes de Nadal, així com un any 1995 ple de vida, germanor i solidaritat, agraint a la Germandat la seva intensa i desinteressada activitat al llarg de 1994.

Molt d'anys. de tot cor

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG DE MALLORCA

ACTE DE PRESENTACIÓ DEL LLIBRE:

"ORATORI DE SANTA LLÚCIA DE MANCOR DE LA VALL"

Antoni Sansó, President de la Comissió del cultura del CIM va presidir l'acte.

El passat dia 17 de desembre tingué lloc a la parròquia de Sant Joan Baptista de Mancor un acte important com era la presentació del nou i darrer llibre de l'historiador local Gabriel Fiol Mateu, "Oratori de Santa Llúcia de Mancor de la Vall".

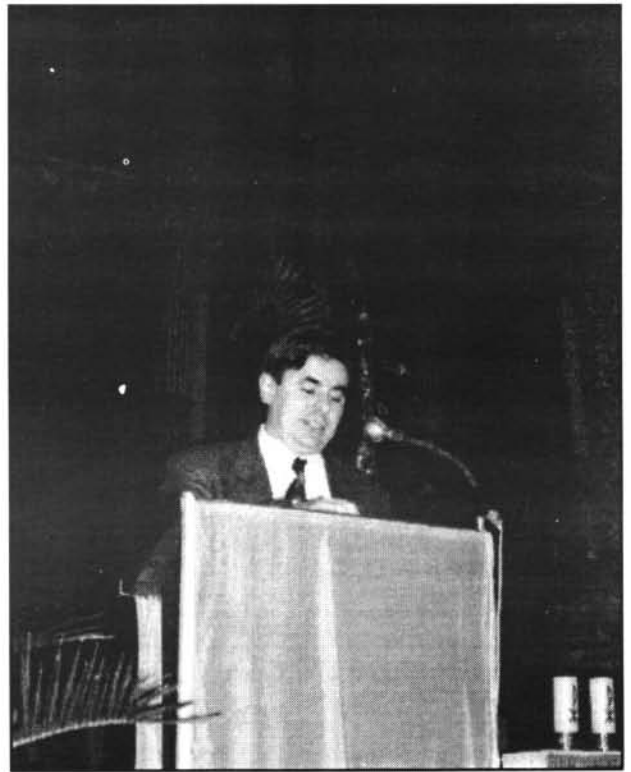
L'acte va comptar amb la presència d'un nombrós grup de mancorins, amics de l'autor i també una representació de les Missioneres dels Sagrats Cors, congregació que està al servei del nostre Santuari i altres vengudes expressament per aquest acte.

Va començar En Jaume Gual, que va donar la benvinguda a tots, va dir que la presentació del llibre formava part d'altres activitats que s'havien organitzat amb motiu de les festes de Nadal.

Després del cant de la coral va intervenir Mn. Pere Fiol Tomila, capellà inquer, historiador i rector de Muro i a la vegada company d'escola d'en Biel Fiol de Son Nadal. Va parlar de l'obra i també de l'autor, així mateix de les distintes curiositats com els "beneficis de l'Església", del capellà de Turixant i del Vicari Vadell, descendent del Beat Juníper Serra. Va acabar dient que el llibre ajudaria a conèixer Santa Llúcia i també Mancor i que tota la vila estava d'enhorabona per la publicació del llibre.

Després l'autor va agrair la presència de les autoritats, de les monges dels Sagrats Cors, que tant bé cuiden el santuari, l'actuació de la coral. També va voler agrair la col·laboració d'en Jaume Gual i Na Magdalena Grau, que sense la seva ajuda no hagués estat possible la publicació del llibre. Va senyalar l'interès del consistori mancorí en l'edició del llibre i també l'ajuda del CIM. Va acabar senyalant que esperava que aquest llibre ajudi als mancorins a estimar més el seu poble.

El Vicari General Joan Bestard, va senyalar que després de les reformes que s'havien acabat, es farien

unes reformes interiors. En nom del Bisbe va felicitar al poble de Mancor i a l'autor del llibre per la publicació d'aquesta important obra.

El President de la Comissió de Cultura del CIM, va dir, que aquest llibre ajudarà a conèixer un poc més Mancor. Va dir que havia estat un honor col·laborar en la publicació del llibre i que des del CIM seguirien ajudant a la publicació de llibres d'història local.

El Batle de Mancor, va dir que el treball de Gabriel Fiol, era molt important, havia fet un treball innegable. Va dir que es tancava un cicle i que tot el poble estava en deute amb En Biel. Va dir que la cultura també era important per la població. Va acabar agraint l'ajuda del CIM, ja que altres entitats com la Conselleria de Cultura del Govern Balear, havien promès ajudes que no varen arribar.

El treball durant aquests 16 anys, no ha estat sempre fàcil, va dir el Batle, però ha estat crec positiu per a la població.

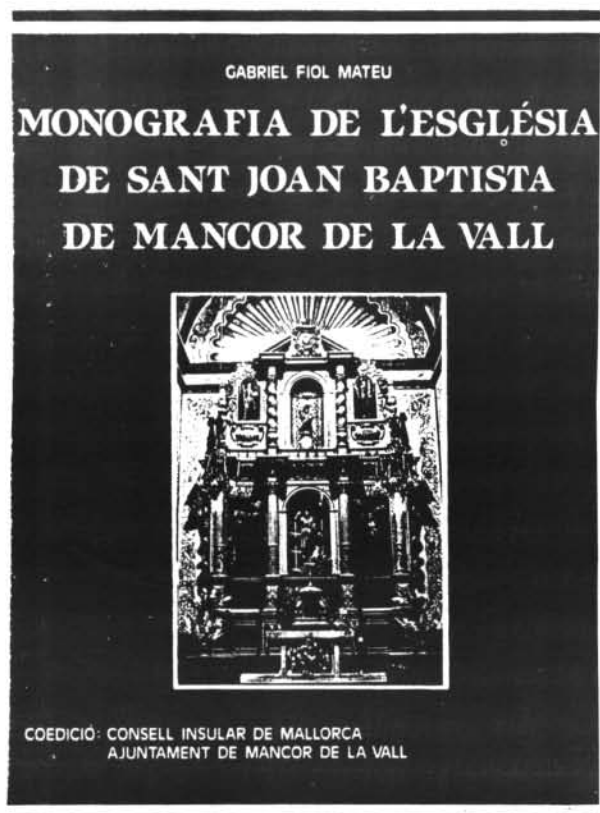
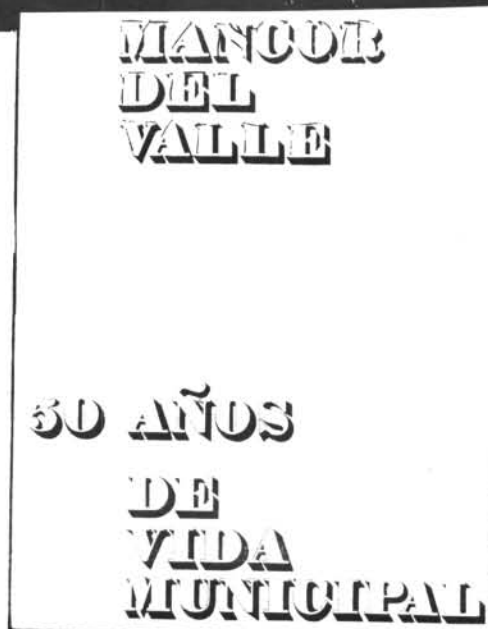
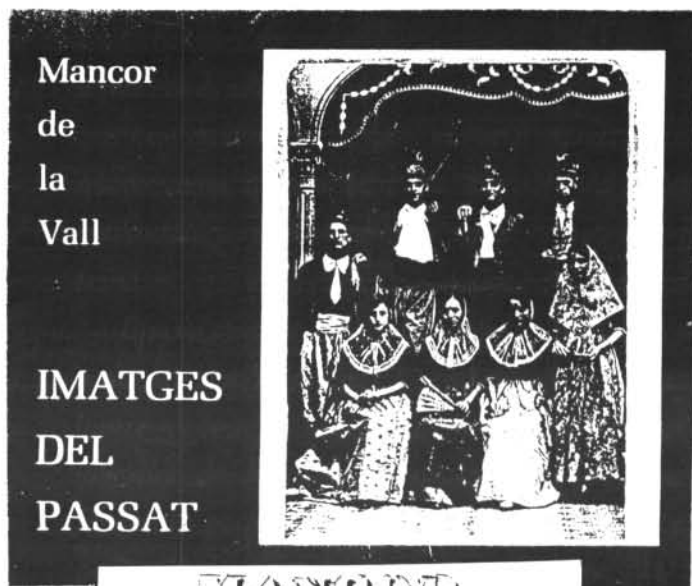
Tots els parlaments varen ser llargament aplaudits.

GABRIEL FIOL, UN TREBALLADOR DE LA NOSTRA HISTÒRIA

No diré res nou del que s'ha dit del nostre historiadore local, Gabriel Fiol, En Biel de Son Nadal, una persona treballadora, senzilla, que fa feina i no vol figurar. La seva senzillesa i humilitat mereixen, un reconeixement per part de tots els mancorins i les persones que estimen Mancor.

A l'acte de la presentació del llibre En Biel Fiol, va dir que "era un acte desproporcionat, que no n'hi havia tant per tant". Aquestes paraules demostren que Gabriel Fiol, és un treballador de la nostra història local. Callant, però treballant pausadament ens ha sorprès al llarg de quasi 20 anys en llibres importants sobre la vila mancorina.

El primer llibre aparegut l'any 75, amb motiu dels 50 anys de la desvinculació de Mancor del municipi de Selva "Mancor de la Vall, 50 anys d'història local", "Imatges del passat", "Història de la Parròquia de Sant Joan Baptista" i ara aquesta història del Santuari de Santa Llúcia, son eines imprescindibles per conèixer l'història local i mereixen un públic reconeixement de tots els mancorins.

Gabriel Fiol, ha fet una feinada que no es pot pagar, a més d'aquesta publicació a través de les pàgines de MONTAURA, ens ofereix cada vegada aportacions de la història del poble, curiositats, fotografies antigues, etc., que també tenen la seva importància.

Esperam que Gabriel Fiol, En Biel de Son Nadal, pugui seguir durant molts d'anys fent feina, callada, però feina, i ens pugui oferir el dia de demà la història de la

vila mancorina en un temps més extens que ajudarà a estimar un poc més el poble mancorí.

La meva felicitació per aquesta gran feinada feta i esperar que per molts d'anys ens pugui seguir sorprenden amb altres publicacions pròpies o col·laborant en temes locals com la biografia del Doctor Amengual i altres temes referents a Mancor.

Guillem Coll, Inca

● GENTE EN CIUTAT ●

GEORGE GIRI. CAPITAN DE LA ROYAL NAVY

“En los Juegos de Brisbane desfilé vestido de payés mallorquín”

A sus setenta y un años ganó en Australia la medalla de bronce de squash

DAMIAN CAUBET. Palma

George Giri es un médico, súbdito británico, que lleva ya once años residiendo en su casa de Mancor de la Vall. Tiene setenta y un años, durante treinta fue capitán de la Royal Navy, hasta que se retiró. Fue también el secretario de la Asociación de Médicos Británicos que aglutina a unos cien mil socios en toda Gran Bretaña. Hace unos días, George Giri acaba de regresar de la ciudad australiana de Brisbane, donde ha participado en los Juegos de Maestros Mundiales de squash. En estos Juegos, George Giri ha obtenido la medalla de bronce en la categoría de veteranos, no en balde practica este deporte desde hace **quince** años.

—¿Cuántos deportistas han participado en estos campeonatos?

—En todos los Juegos han participado veintisiete mil deportistas. Por lo que respecta a jugadores de squash, han sido mil cien.

—¿Cada cuánto se celebran estos campeonatos?

—Cada cuatro años. Se trata del concurso deportivo más importante de todos los que se celebran en el mundo.

—¿Continúa practicando la medicina?

—No de una forma habitual, únicamente en casos esporádicos.

—¿Por qué escogió Mallorca para vivir?

—Unos amigos me mostraron una casa en Mancor, y fue entonces cuando la compré.

—¿Vive siempre en Mallorca?

George Giri es todo un campeón.

—Junto con mi esposa, viajamos de vez en cuando a Inglaterra, donde viven nuestros nietos, aunque cuando estamos allí, siempre nos entran ganas de regresar a Mallorca.

—¿Es usted religioso?

—En efecto. En la actualidad soy el representante de la Iglesia Anglicana en Mallorca.

—Volviendo a los campeonatos de Brisbane, ¿toman parte en ellos personas de edad avanzada?

—Bastantes. En este campeonato celebrado hace tres semanas en Brisbane hubo una nadadora que tiene ciento y un años. Pienso que se trata de todo un récord que debería figurar en el libro Guinness.

—Por cierto que en estos Juegos australianos desfiló vestido de payés y enarbolando la bandera de nuestra Comunidad Autónoma. ¿Fue así?

—Ni más ni menos. En un momento determinado le pedí permiso al presidente Gabriel Cañellas para que me permitiera desfilar en los Juegos de Brisbane ataviado con el traje regional mallorquín, portando asimismo la bandera mallorquina.

—Y no le puso ninguna pega

—Al revés, sino todo lo contrario. Gabriel Cañellas me animó a que lo hiciera así. Otro británico que también como yo vive en Mallorca enarboló la bandera británica en el desfile.

—Después de once años, ¿se siente un poco mallorquín?

—En muchas cosas sí, ya que creo que me he aclimatado al pueblo en que vivo; así como a sus gentes. Convivo con ellos, y tengo muy buenas amistades, no sólo en Mancor, sino en toda la isla.

—Y además toca el violín en las fiestas

—Así es; y además vestido con el traje de payés.

ENTREVISTA CATALINA GUAL REYNÉS "MARRANXO"

Un bon dia de desembre, a la tarda, visitarem amb en Biel Fiol, la casa de na Catalina a qui tothom coneix a Inca per "sa modista Gual". És una mancorina que viu a Inca des de fa molts anys. Viu a Sa Torre d'Inca a un pis molt alt des d'on es pot contemplar tota la ciutat en direcció al puig de Santa Magdalena. A la mateixa finca, però a l'entresol, té el seu taller, avui en mans de la seva filla Catalina, però que ella no pot oblidar i encara hi passa moltes

hores. Ens rebé la seva filla al taller i ens acompanyà, ascensor amunt, al seu pis.

Ben acomodats i contemplant un bell paisatge, començarem la conversa. Com a cosa curiosa he de dir que tant en Biel Fiol com jo mateix, davant aquella jove neta, ens fou molt difícil no mescalr el tractament de tu amb el de vos.

Quants anys tens?

Vaig néixer en el mes de novembre de l'any 1919, a Mancor.

Recordes haver sentit dir a quin carrer vares néixer?

Li deien es carreró. És un carrer que no té nom. Aquell carreró, just al costat d'allà on era Cas Trapenso a sa plaça de Baix. Més endavant, quan jo ja tenia set o vuit anys, passàrem a viure al carrer del Bisbe, on ara hi viu sa meva germana Magdalena.

Quants de germans has tengut?

Cinc n'he conegut perquè en tenguérem dos de morts que jo no he conegut. Ara només n'hi ha tres de vius. Jo era sa segona de ses darreres. Es major era en Bernat, llavors en Joan, en Guillem, jo i na Magdalena. Som vius es tres darrers.

Quin treball feien els vostres pares?

Mon pare feia de camperol i ma mare cosia i feia ses jèines de casa.

Quins estudis féreu?

Pots pensar. Vaig anar a "costura" fins 14 anys a Ca ses Monges.

Quines monges recordau?

A dues les recordaré tota sa meva vida: Sor Esperança i Sor Querubina. Aquesta era sa nostra mestra i Sor Esperança ho era dels més petits.

Ja que després heu estat una bona modista, recordau si n'aprenguéreu ja a "costura"?

No. A costura només mos ensenyaven de fer randa i labor que deien llavors, però no a cosir. Jo deia entre mi mateixa: "Només fris de ser gran per no fer randa i poder cosir".

Bé, què recordau després de la vostra joventut passat els catorze anys?

Mira a l'any 35 vaig començar a fer feina a sa fàbrica, a Can Piquero. Si vaig néixer l'any 19, compta quan anys tenia. Sí, setze.

Què recordau de la guerra civil, tenint en compte que ja éreu joveneta ?.

Sí. Moltes coses. Fèiem feina a sa fàbrica i cada dos per tres venien avions. Una de ses vegades, ja que quan venien ets avions tothom escampava, mos n'anàrem, camp a través, i no sé on sortírem. Almanco els avions feien renou, en tiraven o no en tiraven de bombes (poques vegades les vaig veure). Sí que record que ets homes amb fusells, des de davant s'ajuntament, tiraven a ets avions. Segur que no en tombaren cap. Després, en acabar sa guerra, va ser quan va venir lo pitjor.

Recordau si hi hagué algunes amigues vostres que fossin despreciades, com a conseqüència de què els seus pares fossin tancats o tenguts com a "rojos"?

Com a maltractades no ho diré, però sí no eren mirades

com ses altres. Jo era amiguíssima de n'Antònia "Sereneta" i son pare va estar tancat, i a ca meva eren més bé d'idees de dretes (encara que mon pare no volgué mai que ens possàssim sa camia blava), però entre noltros dues mai no hi va haver enemistats, érem joves i sempre fórem amigues. Sí que mos va passar un fet curiós que el vull contar.

Amb ses meves amigues, na Sereneta, na Paca Cavaller, sa Vallequeta, mos passejàvem pel passeig que era a sa carretera cap a Inca. Hi havia uns albercoquers que pegaven al mig de

sa carretera i mos hi aturàrem a collir-ne. Va resultar que aquells albercoquers eren d'una casa on ses filles duien sa camia blava i noltros no, mos varen denunciar perquè havíem robat albercocs. Mos varen dur, i era es dia del Corpus, allà on era sa "Falange", a damunt sa botiga nova (a la Plaça de d'Alt, cantonada amb el carrer Bartomeu Reus) es cap de sa "Falange" era son pare de na Joana des Cine (en Miquel de Massanella). Mos tancaren a una habitació, incomunicades i no vàrem poder veure sa processó aquest dia.

Quan veníeu a Inca a fer feina, com ho fèieu?

Davallàvem amb cotxe. Hi havia es Miet i l'amo en Toni Xiscató. Jo davallava amb l'amo en Toni. Sa Vallequeta i sa de Can Ramis davallaven amb so Miet. Després va venir sa guerra i varen racionar sa gasolina, només n'hi donaven per fer es correu, haguérem de davallar a peu. Mos posàvem a les vuit des matí. Després vaig armar una bicicleta. Record que me vestia una modista que li deien "sa Garrovera" i un bon dia li vaig dir: "Modista, no em tallaríeu una falda-pantaló per anar amb bicicleta i jo la me cosiré?". Ella em deia que no seria capaç de fer-la-me, però la me tallà i jo la vaig cosir. Anava molt bé per anar amb bicicleta. També hi venia en Guiem, es meu germà, que també feia feina a sa mateixa fàbrica.

Ara intervé en Biel Fiol i li demana: És veritat que a vegades vos alegràveu de què una amiga vostra fos poc menjadora?

Abans de contestar na Catalina va fer una bona rialla.

Sí que és veritat això. Era na "Poeta". Record que li agradava molt sa cuina, se feia unes truites on hi posava julivert i altres verdures d'allò més bo. Noltros dèiem per ventura na Poeta no s'ho acabarà i n'hi haurà per noltros. Bé, això era un dir, perquè fam, lo que se

diu fam no n'arribàrem a passar de veres.

Com era l'ambient de la fàbrica?

Hi havia molta gent treballant, era de ses fàbriques més grans d'Inca. Tota sa fabricació era de sabates no fabricaven altres coses de pell.

Com passàreu de les sabates als teixits, com arribàreu a ser modista?

Es pot dir que fou conseqüència de sa guerra. Molta gent que vivia a Palma i tenia possibilitat d'anar als pobles ho feia per temor als bombardeigs i demés. Un germà de mu mare i un germà de mon pare (el tio Toni de s'Estany, son pare d'en Bernat), vengueren perquè sa tia "Coca" havia mort i tenien sa casa tancada, ja que tots es seus fills eren a França. Aquests dos tios, encara que entre ells no fossin família, eren molt amics i vengueren a viure a Mancor, creient que sa guerra seria qüestió d'un parell de mesos, no es pensaven que duràs tres anys. Un bon dia eren a ca meva. A mi no m'anava bé anar a sa fàbrica de sabates. Va sortir a sa conversa es tema. Mu mare tenia una cosina germana que tenia una acadèmia de "Corte" a Palma, just davant can Codina, devora es Casal Balaguer. Aleshores jo havia demanat per sortir més prest de sa fàbrica, perquè anava a cosir a Ca na

Rotger a Inca mateix (el taller era allà on es la Fotografia Alexandro, a s'edifici des Mercat), i quedava a dormir a cas meu germà Joan.

Vaig estar aprenent a cosir a ca sa cosina de mu mare de Palma durant un any.

Després vaig tornar a Inca i vaig fer feina, altra volta, a Ca na Rotger, però aviat em vaig posar jo tota sola, un any o dos a cas meu germà Joan i després a ca sa meva sogra que tenien una tenda a es carrer Major on hi havia un sótano molt gran. Va ser s'entremig en què em vaig casar i també passàrem a viure a ca sa meva sogra.

Dins la feina i el treball de modista heu tengut una dedicació especial a alguns aspectes concrets de la professió?

No, m'he dedicat a tot el que feia falta, procurant sempre una actualització en quant a moda i posta a punt dels corrents que aportava sa nova societat en moda i confecció.

Quin és el vostre criteri referent al "Prete a porter"?

Teniu en compte que el "Prete a porter" és perfecte, és superior. Ses modistes anaren a menys, davant aquesta nova forma de vestir. T e n í e u molta gent treballant al vostre taller?

Sí. En tenia una quinzena. No n'ensenyava, mai no vaig voler ensenyar ningú, havien de

venir ja amb nocions de cosir. Jo els acabava de perfeccionar a sa meva manera. Les volia pagar i les pagava. Si una trobava jo que servia per una cosa més que una altra, jo li feia fer allò, cada una tenia una preparació concreta per una cosa o l'altra.

Creis que l'ofici de modista és només un ofici o han de tenir art, gràcia, saber?

Si no ho dus dedins no t'agrada. Pot haver-hi gent que vagi a aprendre durant molts anys i no arribar mai a ser modistes. Record que sa meva mestra - sa tia, li diu ella - em deia a s'any (perquè jo tenia pressa per venir perquè estava a Palma i no guanyava res) "Catalina, te'n pots anar tranquil la perquè jo ja no t'ensenyaré més que lo que saps, no passis pena, t'anirà bé". Efectivament a s'any ja me'n vaig anar. Però, degut a què a mi m'agradava, no em vaig conformar mai. Vaig voler anar a Barcelona, cosa que en aquell temps era difícil, no hi anava tothom a veure ses col·leccions, però tenia unes amistats allà i m'era fàcil anar-hi perquè estava a ca seva. Hi anava dues temporades cada any, pel setembre i pel febrer, hi passava una setmana cada vegada. Venies amb idees noves del que havies vist, compraves es patrons (els deien glasilles), després damunt aquells models

tu ho feies. Tot això costava duros, però em proporcionava després molta de feina. Jo n'he feta molta.

Crec que és molt interessant aquest inconformisme que sempre has manifestat i que ha fet que anassis a més de cada dia, canviant i millorant la teva feina.

Efectivament. Ja quan anava a sa fàbrica vaig dir, "i sempre hauré de fer lo mateix, pujar i davallar de Mancor per anar a fer feina"; a més aquella vida de sa fàbrica, com vos he dit, no m'agradava, lo meu, tanmateix, era es cosir.

Sempre havia vist a ca meva mu mare que cosia. Ella anava a cosir a can Tallades amb sa mare de l'amo en Joan Tallades, es fuster - sa padrina d'en Joan que ara fa de fuster, que vivien al costat de ca sa tia Coca on hi ha sa bodegueta - jo quan sortia de costura me n'anava allà, hi havia mu mare que havia duit es

berenar per noltros. Així veia aquella gent que cosia. Mu mare cosia per altri, roba de fer feina (calçons, camies), sempre ho vaig veure. Record que quan hi havia sa guerra, sense haver anat a cosir mai, fèiem roba de soldat mu mare i jo. En tot això vull dir que ho has de dur dedins, si no t'agrada no faràs res. És com tots ets oficis.

Bé, ara un dia normal quina vida feis?

En haver-me aixecat es matí, baix a fer feina al taller. No amb sa intensitat que abans. Record que llavors en fèiem després d'haver sopat fins tard, a vegades, en èpoques més intenses, es dissabtes i diumenges. Per a Pasqua, festes de Sant Abdon, Comunions, Noces, etc... i encara no quedaves bé que sempre en deixaves alguna de fallona, ben enfadada. En aquells temps es diumenges horabaixa anàvem amb es meu home a s'Espanyol o es Mercan-

til, jo a segons quines èpoques de l'any no hi volia anar perquè tenia por que no m'investissin qualcú que havia quedat falló. Faig feina perquè així pas més es temps.

Ja per acabar voldríem demanar-vos si estau contenta amb el que heu aconseguit amb el vostre esforç, en la vostra professió?

Sí, estic molt contenta i trob que és un dels oficis de dona

dels més agradables que hi ha, és un món molt diferent. Si hagués de tornar començar sa vida, tornaria ser modista.

Realment deixarem aquella dona, satisfeta del seu treball i que en tot moment s'ha sentit realitzada, com a persona, en tot el que ha girat entorn de la seva professió, el treball, la moda, els canvis, les apetències personals de les seves clientes, etc.

Al final intervé na Catalina,

la seva filla, dient que la modista a vegades actua com a de psiquiatra. Hi ha clientes que vénen amb problemes físics dient que certes prendes o formes no les cauen bé i la modista ha de procurar solucionar tots aquests problemes i fer renéixer la il·lusió i la confiança en aquelles persones, afectades pel que a vegades només són complexes que no han superat.

Jaume Gual i Mora.

TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR DE LA VALL							A N Y		1 9 9 4	
MES	TEMPERATURES (Graus Cent.)				PLUGES (Litres)					
	MÍNIMA MITJA	MÀXIMA MITJA	MÍNIMA DEL MES		MÀXIMA DEL MES		Mitja dels Anys 1986 a 93	ANY 1994		
			DIA	°C.	DIA	°C.				
GENER	6.9	13.3	23	3	28	17	110	68		
FEBRER	7.0	14.4	5	3	27	19	75	46		
MARÇ	9.5	18.7	2	7	25	24	43	11		
ABRIL	9.9	19.2	12	6	30	26	86	46		
MAIG	15.3	26.6	6	11	31	32	61	3		
JUNY	17.7	29.2	12	11	24	33	27	9		
JULIOL	22.3	34.8	8	19	4	43	12	0		
AGOST	23.4	34.1	19	21	22	39	14	22		
SETEMBRE	18.5	25.9	19	15	1	33	83	147		
OCTUBRE	14.8	21.1	31	12	1	25	101	264		
NOVEMBRE	12.7	18.2	27	10	4	22	106	88		
DESEMBRE	9.3	14.3	25	3	31	18	84	76		
Total any							802	780		

Miquel Saurina Vallori

ALGUNS COMENTARIS DELS ANYS 1986 A 1994.

- La mitja de pluja anual d'aquests 9 anys ha estat 799 litres.
- El mes de més pluja va esser l'Octubre de 1990, amb 267 litres.
- El dia que va caure més aigua va esser el 9/10/90 146 litres.

- La classificació de la pluja total per anys es:

Any 1986	983 litres.
Any 1987	963 litres.
Any 1991	922 litres.
Any 1990	823 litres.
Any 1994	780 litres.
Any 1989	735 litres.
Any 1993	686 litres.
Any 1992	667 litres.
Any 1988	640 litres.

Miquel Saurina Vallori.

ESGLÉSIA

SÍNODE DIOCESÀ

Mitjançant una carta, del present curs 1994-1995, el Sr. Bisbe de Mallorca ha decidit convocar el Sínode Diocesà pel curs 95-96.

Que és un Sínode?

La paraula **Sínode** ve del grec i la podríem traduir per "fer camí junts". Per tant, el nostre **Sínode** vol ser una reunió de tots els creients que caminam junts per fer un balanç, és a dir, revisar i millorar el nostre caminar a la llum de les grans línees del Concili Vaticà II; a partir del balanç que fem, prendrem les decisions necessàries per a la vida dels creients catòlics mallorquins.

I això del Sínode, és una cosa nova?

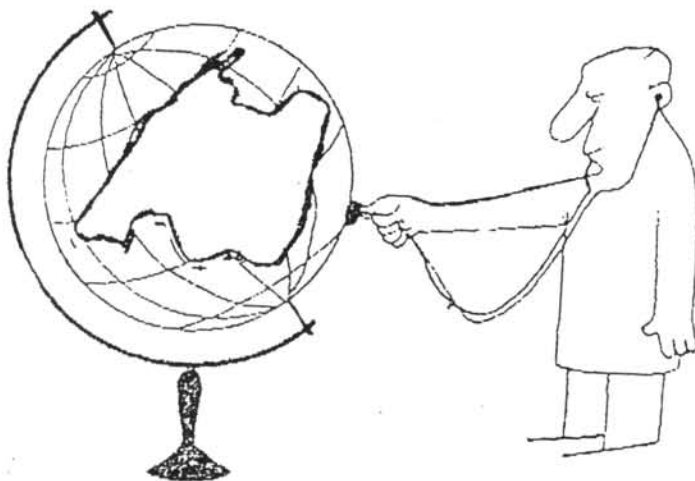
No, ja a la Mallorca dels segles XIII i XIV es celebraven cada any, però només hi prenia part el Sr. Bisbe, els canonges, els rectors de Ciutat i alguns rectors de pobles importants. Des de l'any 1562 fins al 1691 s'en celebraren 11 i els tres darrers l'any 1691, 1930-33 i 1958-60.

Quin temps durarà?

A partir del curs 95-96 pot durar de dos a tres anys segons el ritme del treball.

Qui hi pot participar?

Hem de pensar que és el primer **Sínode** de la nostra història en el que hi poden prendre part d'una manera activa tots els creients de la nostra Església.

En aquest curs 94-95, què podem fer?

El Sr. Bisbe ens demana que el present curs sigui de preparació per aquest gran esdeveniment eclesial. Concretament ens proposa dos objectius a tenir en compte i tres preguntes a contestar.

Els objectius són:

- 1.- Personalitzar la nostra fe.
- 2.- Aproximar-nos a la realitat per començar a preparar els grups sinodals de treball.

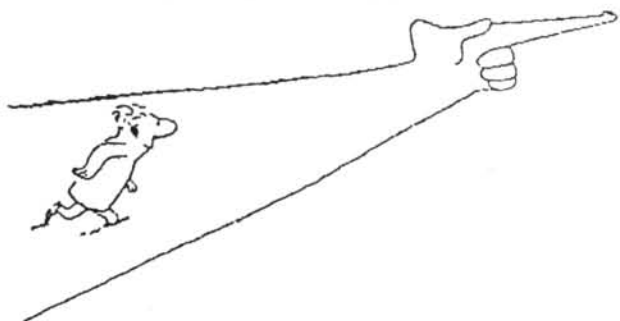
Les preguntes són:

- 1.- On es troba la societat mallorquina actual?
(Realitats positives i mancances)
- 2.- On es troba l'Església mallorquina actual?
(Realitats positives i mancances)
- 3.- Què demanam al Sínode Diocesà?

Com podem participar des de la Parròquia de Mancor de la Vall?

1) A partir del diumenge 15 de gener, es repartiran uns fulls informatius que, a la vegada, tendran un espai per respondre a les preguntes esmentades; tots els qui vulguin, creients i no creients, podran fer arribar a la Parròquia les seves respostes.

2) Els grups parroquials organitzats seran convocats pròximament per a reflexionar, aprofundir la pròpia fe i respondre les mateixes preguntes.

El teu esforç pot ajudar a protegir el medi ambient

Selecció dels fems i utilitzant els contenidors apropiats

Aprofita els Punts Verds

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Sí tot tipus de paper, preferentment d'oficina, revistes, diaris...

No papers bruts, amb restes de menjar, oli ...

CONTENIDOR RECTANGULAR BLAU

Sí cartons de tot tipus, doblegats o tallats perquè ocupin poc espai.

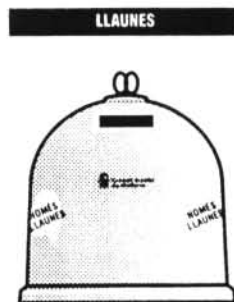
No tetrabrics, perquè tenen una làmina plàstica o d'alumini a dins.

CONTENIDOR IGLÚ VERMELL

Sí roba i sabates que es puguin tornar a utilitzar

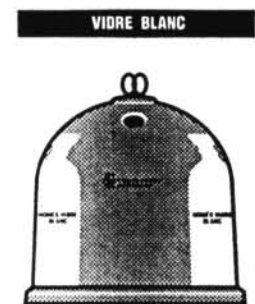
No roba bruta. Sabates molt gastades.

CONTENIDOR IGLÚ PLATEJAT

Sí llaunes de begudes i de conserves

No altres objectes metàl·lics

CONTENIDOR IGLÚ BLANC

Sí botelles i pots de vidre transparent sense els taps.

No taps ni bombetes.

CONTENIDOR IGLÚ VERD

Sí botelles de vidre no transparent (verd, ambre...) sense els taps.

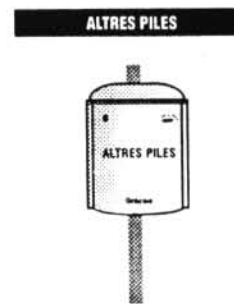
No taps ni bombetes.

CONTENIDOR GROC

Sí tan sols piles de botó. Els comerços poden sol·licitar un contenidor propi que recollirà l'Ajuntament.

No altres tipus de piles.

CONTENIDOR GROC

Sí tots els altres tipus de piles que no siguin de botó.

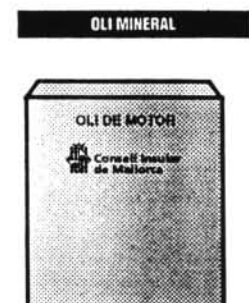
No piles de botó.

CONTENIDOR QUADRAT TARONJA

Sí oli comestible que ja no s'utilitza (d'oliva, soja, gira-sol...)

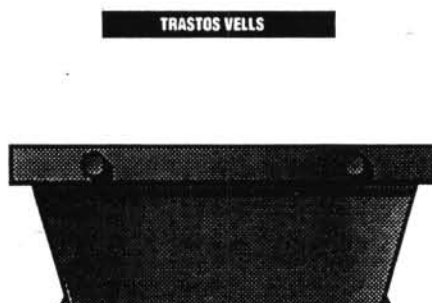
No oli de maquinària.

CONTENIDOR QUADRAT GRIS

Sí oli de maquinària.

No oli d'alimentació.

CONTENIDOR METÀL·LIC GROS

Sí objectes i trastos que ja no s'utilitzen. Si són molt voluminosos és preferible telefonar al servei gratuït de recollida.

No restes de jardineria.

APROFITA ELS
PUNTS VERDS

CENTRES DE
RECOLLIDA
SELECTIVA DE
RESIDUS

D'aquest primer trimestre cal destacar, entre altres activitats, la participació de l'alumnat de 5è, 6è, 7è i 8è al concurs "Un viatge al País Dogon", i cal destacar-ho per haver resultat guanyadors de dos segons premis.

El segon premi de la categoria 8-12 anys, amb el cartell "Poblat Dogon" fet per: Francesca Farriols, Macià Colom i Elionor Coll.

El segon premi de la categoria 13-18 anys, amb el cartell "Hiena" fet per: Ricard Farriols, Alfons Fernández i Margalida Bonafé. Joan Saura és el professor coordinador dels cartells.

La història del País Dogon va començar el mes de setembre, quan anàrem a visitar l'exposició "Art del País Dogon", que tenia lloc al Castell de Bellver.

Abans havíem treballat el tema a l'escola per tenir el màxim d'informació sobre la situació, els costums, l'art... d'aquest poble.

Més tard vam animar-nos a participar en el concurs i començarem a confeccionar "diaris de viatge" i cartells. Els nins i les nines, així com el professorat ho vam fer amb molta il·lusió i ganes. Ha estat una experiència positiva de treball en equip i com a resultat final hem rebut els premis; l'acte de lliurament es va fer al Casal de Cultura de Sa Nostra el passat 15 de desembre a les vuit del vespre. Hi assistírem el professorat, l'alumnat guanyador i alguns pares i mares dels nins i nines guanyadors, en trobàrem a faltar alguns, que creiem hi haurien d'haver assistit per demostrar als seus fills i filles que es valora la seva feina i la de l'escola. Fou una vetllada molt interessant i per a l'alumnat fins i tot emocionant.

Els treballs presentats pels diferents centres que hi han participat es troben exposats a la segona planta del Casal de Cultura fins el 22 de desembre. Els del nostre centre els podreu veure a l'exposició que farem a final de curs.

BON NADAL I FELIÇ ANY NOU.

UN VIATGE AL PAÍS DELS DOGON

Avui publicam un fragment d'un dels treballs presentats pels alumnes d'una de les escoles que participen en el Concurs de Dibuix i Redacció: "Un Viatge al País dels Dogon". Entre les feines que ens han arribat al apartat 10.100 de El Dia del Mundo, els responsables del Ministeri d'Educació i Ciència volen donar a conèixer al públic en general el contingut d'aquestes feines, que destaquen per la seva qualitat creativa i capacitat d'imaginació.

tam a l'hotel on dormirem aquesta nit, l'"Damako Golden". (...)
 dia! Més ben dit, mal dia, ja que he 3 més malament que un gat remullat, ix, bèn les deu del matí, hora africana, vesta ha estat una nit infernal. El llit em ficava molt i tota la nit he sentit oïa la classe de sorolls que m'impedien ir. Na Maribel s'ha aixecat d'hora i després d'alguns que havia descobert un petit forat de rata dins del bany, l'esmorzar no era gaire cosa. Ens han servit molts i diferents aliments que mai havíem tastats i procedíem a degustar-los.
 A l'hotel em aconseguí que ens proporcionassin un 4 x 4, i el conductor era habitant de Bamako que parla francès, cap als penya-segats de Bandiagara, on podem arribar en cotxe. Ens ha dit

que hi ha més o menys 350 Km. des de Bamako fins a Sangha, la capital administrativa del País Dogon, (...)
 A Mopti ens hem aturats a menjar una mica per combatir el harmattan, el vent càlid del desert carregat d'arena.
 Ens hem tornat a posar en camí i deu hores després hem arribat a Sangha. Feia moltíssima calor, i la poca aigua que ens quedava ens la vam repartir. Allà mateix, ens hem fregut que acomiadar del conductor i hem instal·lat la tenda, i cap al sac s'ha dit!

Avui havíem de començar a caminar a peu cap als penya-segats de Bandiagara, a uns disses quilòmetres aprox. Ens vam posar en marxa i més tard dividírem el lloc on s'alçaven. Eren impressionants. Tenien uns barrancs i escletxes molt profundes, tot de roca i pedra, i en ocasions alguna escala de fusta vella, col·locada pels dogon per a les diferències d'altura (...)
 Quan ja estàvem esgotats i completament suats per fi vàrem arribar. Davant dels nostres ulls s'alçava Bani, un poblat dogon, en mig de terra seca i roques, unes cases construïdes amb fang mesclat amb palla i clovella d'arròs. Tot era foscament. Pel nostre camí es creuaren uns homes dogon carregats amb mercaderia per vendre-la al mercat. Ens saludaren amablement, i nosaltres també (...)
 Encara una mica despietats ens fixarem en la seva estranya indumentaria: teles de diferents colors les envoltaven i una anella els hi travessava el nas, com també el llavi inferior. Sense donar-nos compte ja ens havíem ficat dins el poblat, i ens dirigíem cap a la casa del cap de la tribu, allà anomenat hogon (...)
 Hem vist molts dogons que ens observaven amb cura d'astorament. Aleshores una noia que deu tenir més o menys la nostra edat, amb vestit curt i sis aracades, s'ha adelantat del grup i acostant-se a nosaltres ens ha dit uns paraules en dogon (...)
 La seva casa es trapezoidal i espalosa, sense cap finestra, només n'hi ha dues que donen al pati interior. La casa es espectacularment fosca, només hi entra la llum del sol per al forat de la sortida de fum. Referent a la família, la de Kauri és una de les més expenses i riques de Bani. Està composta pel patriarca i a la seva dona. Els nou fills d'aquests amb les seves respectives i a més a més els seus deu fills de cada matrimoni, entre ells na Kauri (...)
 Tot el capvespre ens ha explicat coses del poblat. Tot el que deia era molt interessant.

Treball realitzat per Maribel Castells Valdivieso i Ricard Farríols Garau. de 13 anys que fan 8º Curs. Professora Maria Antònia Pascual Parella. C.P. Montaura, MANCOR DE LA VALL.

El Corte Inglés | Ajuntament de Palma | MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Secretaría de Estado para la Cooperación Internacional y para Iberoamérica | MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA Dirección Provincial de Baleares | EL DIA DEL MUNDO

Entrega de premios del concurso «Viatge al País Dogon»

La otra cara de Africa

2.000 MILIONS DE PERSONES A LA NOSTRA SALA D'ESPERA SENSE EL TEU AJUT IMPOSSIBLE!

MEDICOS SIN FRONTERAS

Luis Sagnier, 64, Entlo. 1º Tel. (93) 347 11 51

M.P.
 PALMA.— Con la entrega de premios del concurso de redacción y dibujo «Un Viatge al País dels Dogon» culminó anoche en el Centro de Cultura de «Sa Nostra» la serie de actividades educativas con las que el Ministerio de Educación ha difundido entre los estudiantes de secundaria de las Islas la cultura del pueblo dogon. Las actividades se organizaron con motivo de la muestra «Art del País Dogon» que estuvo expuesta entre el 8 de agosto y el 31 de octubre en el Castell de Bellver.
 El acto fue presentado por Victor Gistau y contó con la participación del director de EL DIA DEL MUNDO, Basilio Baltasar, el director de Servicios Educativos de Cort, Francesc Figuerola, José María Ramis, en representación de El Corte Inglés, y Carmen Pons, del Ministerio de Educación y Ciencia.

En el concurso, patrocinado por EL DIA DEL MUNDO y El Corte Inglés, han participado 35 dibujos y 40 redacciones. Los ganadores fueron premiados con viajes a París para visitar «Le Musée de l'Homme», consolas y lotes de libros de aventuras.

Culminan las actividades educativas programadas con motivo de la exposición «Art del País Dogon». Durante el acto se proyectó un vídeo de Iñigo Salaberria sobre este pueblo africano

Estudiantes premiados en el concurso. / CATI CLADERA

En la categoría de 6 a 12 años fueron galardonados con el primer premio Jorge Nieto, Francisco Javier García y Juan Peña del Colegio Xaloc de Peguera. Neus Nadal, del colegio Sant Francesc, obtuvo el primer premio en la

modalidad individual de 13 a 18 años y Miquela Vanrell, Joan Rubio y Pere Gaspar del Instituto de Alcedia, el de grupo. Tras la entrega de premios se inauguró la exposición con los 35 dibujos participantes, que permanecerá abierta hasta el 22 de diciembre.
 Durante el acto se proyectó el vídeo «Diario Dogon», realizado por Iñigo Salaberria, que ha sido galardonado con el primer premio de la III Muestra de Video de Navarra.
 Fascinado por la gran riqueza cultural del pueblo dogon, Salaberria relata en su trabajo las tradiciones y ritos de este pueblo originario de Senegal y asentado actualmente en Mali. Salaberria, presente también en el acto, comentó a EL DIA DEL MUNDO que la iniciativa de acercar este pueblo africano a los jóvenes es muy interesante, dado que ofrece una cara de Africa muy distinta a la que nos tienen acostumbrados los televidios. «Es admirable la riqueza cultural de un pueblo que se ha mantenido muy pura a pesar de las dificultades económicas».

JO, TRUC!!

VIII GRAN TORNEIG DE LES BALEARS

Per tercera vegada consecutiva Mancor participa al campionat de Truc, hi ha molta expectació com l'any passat, però una novetat que domés hi participa el BAR CAN BERNAT, amb dos grups de 10 parelles, després de que el BAR CAS PUPUT renunciàs a la plaça per falta de participants.

1r Grup Bar Can Bernat

1. JOAN MORANTA - TONI FRONTERA
2. PEP MATEU - JOSE Mª MUÑOZ
3. MONTSERRAT TOMAS - RAMON ARROM
4. JAUME MORRO - PACO MARTORELL
5. PEP AMENGUAL - MACIÀ COLOM
6. PERE AMENGUAL - BERNAT SUAU
7. JOAN MOYA - GUILLEM AMER
8. TOMEU PASCUAL - BIEL MARTORELL
9. BERNADI MATEU - SEBASTIÀ AMER
10. BERNADI COLL - PERE LLABRES

Fins al moment **destaquen**:

1. JOAN MORANTA - TONI FRONTERA
(6 victòries 1 derrota)
2. JOAN MOYA - GUILLEM AMER
(6 victòries 1 derrota)
3. PEP AMENGUAL - MACIÀ COLOM
(5 victòries 1 derrota)

2n Grup Societat Can Bernat

1. JOAN MARTORELL - JAUME MORRO
2. GUILLEM AMENGUAL - MIQUEL RAMIS
3. SEBASTIÀ RIBOT - NADAL MARTORELL
4. BIEL MARTORELL - GUIEM AMENGUAL
5. JOAN M. MARTORELL - RAFEL AMER
6. PERE AMER - GUILLEM SOLIVELLAS
7. JOAN A. RIPOLL - GUIEM SOLIVELLAS
8. PAU MATEU - GUILLEM MARTORELL
9. JOAN MARTORELL - GUILLEM AMER
10. TÒFOL VALLORI - MIQUEL VALLORI

Fins al moment **destaquen**:

1. J. TONI RIPOLL - GUILLEM SOLIVELLAS
(4 victòries 1 derrota)
2. GUILLEM AMENGUAL - MIQUEL RAMIS
(3 victòries 1 derrota)
3. PAU MATEU - GUILLEM MARTORELL
(3 victòries 1 derrota)

Premis

1r classificat	1.000.000 pts
2n classificat	500.000 pts
3r classificat	250.000 pts
12 premis	50.000 pts

Viatge a París a la 1ª parella femenina

Volem recordar que cada grup classifica dues parelles que passen a jugar les semifinals a Selva i es classifiquen 15 parelles per a finals que es jugaran a Palma, l'any passat es va jugar a Mancor les semifinals i quasi es va aconseguir, esperem que aquest any a la tercera sigui la bona i es classifiqui una parella de Mancor.

ÀNIMS I QUE HI HAGI SORT!!

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

La biblioteca és i no és

La biblioteca és:

- un lloc cultural
- un centre d'informació i de documentació
- una sala de treball
- un lloc de trobada, d'intercanvi i de lleure

La biblioteca no és:

- una escola
- un centre d'esplai
- una guarderia
- un pati de joc

**Consell Insular
de Mallorca**

La Biblioteca

TITELLES

Dins el marc de les festes de Nadal i de Cap d'Any, el passat dia 31 de desembre tingué lloc a la biblioteca l'hora del conte.

Enrevoltada per tots els assistents, grans i petits, n'Asja Schalekamp ens va contar, ajudada de les seves titelles, tres bonics contes: "L'ocell Tomassol", "La petita Puça" i una adaptació d'En "Joan de sa gerra", que foren de l'agrat de tots els presents.

Al mateix temps durant les passades festes s'ha pogut visitar a la biblioteca una exposició de quadres de relleu o tridimensionals, realitzats per na Catalina Martí d'ascendència mancorina i resident a Inca, i a la qual volem felicitar per l'èxit de la seva exposició.

Avançam que totes les persones interessades en aprendre els secrets d'aquesta novedosa tècnica ho podran fer en un proper curset que organitzarà aquesta biblioteca a principis del mes de febrer i del que en rebreu puntual informació.

En un altre ordre de coses, us detallam algunes de les darreres novetats en compacte disc arribades a la nostra biblioteca que junt a les ja existents en vídeo i novetats literàries resten a la disposició dels nostres usuaris.

THE DIVISION BELL. Pink Floyd. Musica Pop.

WORLD GONE WRONG. Bob Dylan. Música rock.

FOUR WEDDINGS & A FUNERAL. Elton John, Sting, Wet Wet Wet. Música de cinema.

MUCH ADO ABOUT NOTHING. Original motion picture soundtrack. Patrick Doyle. Música de cinema.

SONATES POUR VIOLE DE GAMBE ET BASSE UNTINUE. SONATES POUR CLAVECIN. Bach, Carl Philip Emanuel. London Baroque. Música. Alemanya.

LA HISTORIA RECIENTE. Lito Vitale. Música. Argentina.

I per acabar desitjam a tots els nostres usuaris un molt feliç any nou.

Maria del Carme Valdivielso.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

El passat dia 27 de setembre a la seu del Consell Insular de Mallorca tengué lloc la firma del Conveni amb el Centre Coordinador de Biblioteques del CIM per a 1994.

La firma del conveni l'efectuaren Joan Verger (pel CIM) i Carles Costa pre l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

**LES ILLES BALEARS TENEN LLENGUA PRÒPIA.
EMPRAU-LA SEMPRE!**

GRUP D'ESPLAI S'ESTEL

A la darrera revista vos contàrem tot el que férem l'estiu passat en els campaments i acabàrem convidant-vos a seguir a l'esplai els qui ja hi veníeu i convidant-vos a tots els que encara no sabíeu el que era l'esplai. Iddò bé... enguany hem augmentat bastant, ja som vuitanta-vuit els que formam el club d'esplai s'Estel. Vuitanta-vuit que ens trobam dissabte rera dissabte per passar dues hores entretinguts, on els tallers, les cançons, les danses, les acampades, les excursions i campaments no hi falten, on tots, des dels més petits fins als més grans, hi disfrutam, amb un bon equip de monitors al davant. I deim un bon equip de monitors perquè creim que és així. Bo, ja que feim tot el possible perquè els nins passin el seu temps lliure d'una manera divertida i entretinguda, al mateix temps educativa, aprenent a conèixer, a compartir, a desenvolupar la seva creativitat... on totes i cada una d'aquestes activitats han estat preparades abans per l'equip de monitors, sempre marcades per uns objectius.

Darrerament hem sentit "qualque" crítica no gens favorable respecte l'equip de monitors: si no són responsables, si no són per a dur un grup de nins, perquè tenen més juguera que ells i que si això ho fan és per sortir de ca seva i així aprofitar les acampades i excursions per sortir els vespres deixant inclús els nins tots sols (ho subratllam perquè això és el que ens va saber més greu). Iddò bé... sàpiguen aquestes persones que han dit això, que mai, MAI, s'han deixat tots sols els nins ni tan sols un moment, sempre han estat acompanyats per a tots els monitors, i creim que d'això n'estan ben convençuts els pares, ho demostren confiant-nos els seus fills.

Sabem que sempre hi ha persones que no volen o no poden sofrir que el grup funcioni, i tot per enveja i gelosia. Per què?... no hauríem d'estar

contents tots de què els nins aprenguin a viure dins aquesta societat d'avui en dia sense enveges, golosies, guerres, divisions...?

Sabem que no és necessari dir si és veritat o no tot el que diuen, ja que els pares, que són els principals responsables dels nins, confien en nosaltres i ens coneixen prou bé, així com també coneixen les persones que van espargint per tot arreu aquestes calumnies que al cap i a la fi tot són mentides perquè el grup d'esplai no funcioni.

A vosaltres pares, gràcies per confiar en nosaltres.

ACTIVITATS DEL DARRER TRIMESTRE

Són moltes les activitats que hem dutes a terme durant aquest trimestre passat, tallers, jocs, caminades pels voltants del poble, visita amb bicicleta als pobles veïns etc.

També s'han fet dues acampades, la primera tingué lloc el mes passat en el Port de Sóller, amb el grup de 6 a 10 anys, i l'altra a Binicanel·la (Bunyola) amb el grup de 10 a 14 anys.

També, com cada any, hem fet el betlem de l'església, participant-hi tots els grups fent les figures i complements de plastilina, després els més grans ho varen col·locar.

VISITA DEL PARE NADAL DE L'ESPLAI

Com cada any, el passat dia 23 de desembre, ens visità el Pare Nadal, que venia acompanyat de tot l'equip de monitors i es va passejar per a totes les cases dels nins que venen a l'esplai. Més de dos quedaren esglaiats quan sentiren les nades cantades pels monitors i sobretot quant se'ls hi acostava aquell home tan alt i gros, amb una bona barba blanca i cabells llargs, amb un sac a l'esquena carregat de xuxeries, que els servia de consol després del susto d'aquest personatge.

I res més, com podeu veure no estam aturats, i ja ho sabeu:

"VINE A L'ESPLAI,
I T'HO PASSARÀS BÉ
VEURÀS QUE HI HA UNS AMICS,
QUE VOLEN DISFRUTAR
ANAM D'EXCURSIÓ, CANTAM I BALLAM
I EN ARRIBAR L'ESTIU
DE CAMPAMENT ANAM".

Esperam que hagueu passat unes Bones Festes de Nadal i que l'any que hem començat, sigui un any ple de Pau, Amor i Alegria.

Vos ho desitgen de tot cor

L'equip de monitors.

EL FUTBOL

EL CE. MONTAURA AMATEUR ACABA L'ANY 1994 AMB 2 POSITIUS

Resultats

MONTAURA 3	PORRERES 0
ESCOLAR 1	MONTAURA 0
MONTAURA 2	SES SALINES 0
CASA MISS 2	MONTAURA 1
MONTAURA 6	SANT JORDI 0
CAS CONCOS 3	MONTAURA 0
PORTO CRISTO 3	MONTAURA 1
MONTAURA 1	VERGE LLUC 1
ALGAIDA 1	MONTAURA 1
MONTAURA 2	COLÒNIA 0
PTO. SÓLLER 0	MONTAURA 1
MONTAURA 3	FERRIOLENSE 2
BARRACAR 0	MONTAURA 3
MONTAURA 1	STA EUGÈNIA 2
VILAFRANCA 2	MONTAURA 0

	J	G	E	P	GF	GC	Punts
A casa	7	5	1	1	18	5	11
A fora	8	2	1	5	7	12	5

Goletjadors (25 gols)

1. MATEU	6 gols
2. MATEU	5 "
3. ESCARRER	4 "
4. PERICÀS	3 "
5. SERRA	3 "
6. SAMPOL	2 "
7. CARRASCO	1 "
8. PLANAS	1 "

Porters menys goletjat

1. TONI FERRER	2 gols (6 partits)
2. PEDRO PAYERAS	15 gols (11 partits)

Classificació

1. CASA MISS	26 + 12
2. ESCOLAR	25 + 9
3. FERRIOLENSE	24 + 8
4. ROTLET	20 + 4
5. CAS CONCOS	17 + 1
6. PORT DE SÓLLER	17 + 3
7. MONTAURA	16 + 2
8. VERGE DE LLUC	15 + 1
9. PORRERES	3 - 15

Crònica

Acabat l'any 1994 falten 2 partits per acaba la primera volta el CE. MONTAURA es troba situat en 7 lloc de la taula classificatòria amb 2 positius, bona campanya fins al moment, però els aficionats demanen més jugadors MANCORINS, estan al pensament en RAMON, MORA, MIQUEL LLUIS, AMER tots els veterans. Esperem que s'animin per aquest any 1995 a jugar. ÀNIMS!!

MONTAURA JUVENIL

Resultats

MONTAURA 2	SINEU 5
CONSELL 4	MONTAURA 0
MONTAURA 2	COLÒNIA 5
SON GOTLEU 9	MONTAURA 1
MONTAURA 3	PTO POLLENSA 1
P. CALVIÀ 1	MONTAURA 4
BÚGER 8	MONTAURA 0
MONTAURA 1	PTO CRISTO 4
ALGAIDA 1	MONTAURA 0
MONTAURA 2	PALMANYOLA 2
SINEU 5	MONTAURA 0

Goletjadors (15 gols)

1. RAFEL	4 GOLS
2. BERNAT GUAL	3 "
3. JOAN CARLOS	2 "
4. J. MORANTA	2 "
5. SOLIVELLAS	1 "
6. P. ROTGER	1 "
7. FAR	1 "
8. J. MARTORELL	1 "

Classificació

1. CONSELL	28
2. SINEU	26
3. SON GOTLEU	24
4. BÚGER	21
5. PTO. CRISTO	19
6. PALMANYOLA	14
7. PTO. POLLENSA	9
8. MONTAURA	7
9. P. CALVIÀ	7
10. ALGAIDA	7
11. COLÒNIA	4

Crònica

Després d'haver acabat la 1ª volta el MONTAURA juvenil es troba situat a la part baixa de la taula classificatòria, es pot fer un resum dient que es falta veterania als jugadors quasi tots Mancorins, són molt tendres, però es pot dir que es fa futbol i no hi mals modes, l'any que ve es veuran els fruits d'aquest any 1994. ÀNIMS!!

MONTAURA CADETS

Resultats

MONTAURA 6	PTO . POLLENSA 3
APA. BEAT 0	MONTAURA 5
MONTAURA 1	LLOSETENSE 1
STA. MARIA 2	MONTAURA 1
ALARÓ 1	MONTAURA 7
MONTAURA 7	BUNYOLA 2
ALCÚDIA 2	MONTAURA 0
MONTAURA 2	BINISSALEM 3
SANT MARÇAL 0	MONTAURA 1
MONTAURA 1	SÓLLER 0

Porter: JOAN COLL TORRES

Defenses: TONI LLABRES, DAVID GALVEZ, TOMAS FONTANET, JOAN BISELLACH, JUANJO GALLARDO, DAVID GOMEZ, JOSE Mª FERNANDEZ, TONI MAURA.

Mitjos: RAFA SOLIVELLAS, SION MATEU, MARTI PERELLÓ, PEDRO VILLALONGA.

Davanters: ALBERTO GARZON, M. RÚJULA, MIQUEL JANER, DAVID GARCIA.

Goletjadors (30 gols)

1. ALBERTO	15 Gols
2. JANER	9 "
3. MAURA	2 "
4. JOSEP MARIA	1 "
5. RAFA	1 "
6. SION	1 "
7. RÚJULA	1 "

Classificació

1. Binissalem	25
2. Sóller	23
3. Sallista	22
4. MONTAURA	19
5. Alcúdia	18
6. Alaró	16
7. Sta. Maria	15
8. Bunyola	10
9. Llosetense	8
10. Pto. Pollensa	7
11. Sant Marçal	6
12. Beat	1

Crònica

Començament molt bo de l'equip, arrasant pels camps dels líders de la taula durant el primer mes de competició, però poc a poc han baixat rendiment i es troben situats al 4t lloc, 30 gols marcats i encaixats 14, tenint en compte que cada victòria són 3 punts, es troben en una immillorable posició per aspirar a tot, esperem que aquest any 1995, es doni la sort i els triomfs. ÀNIMS!!

MONTAURA JUVENIL

Entrenadors: MIGUEL MARTORELL MOYA
MATEO SASTRE VALLORI

Jugadors:

Porter:	J. Miquel Bonache
Defenses:	Angel Rosa, Miquel Mas, Macià Sastre, Toni Alorda, Felip Martorell, Ricard Farriols.
Mitjos:	Macià Colom, Miguel Prieto, Agustín López, Francisco Muñoz, Antonio Colomillo.
Davanters:	Joan Mateu, Francisco Capitán, Joan Ramon, José Luís López, Jaume Gost, Joan Negre.

Resultats

SALLISTA 8	MONTAURA 1
MONTAURA 0	SINEU 6
BEAT 1	MONTAURA 1
MONTAURA 8	APA PORCEL 4
MONTAURA 3	POLLENSA 2
SON ROCA 3	MONTAURA 6
MONTAURA 1	BUNYOLA 5
STA. MARIA 8	MONTAURA 1

Goletjadors (20 gols)

1. ANGEL	8
2. JOSE LUIS	5
3. F. MUÑOZ	3
4. CAPITAN	2
5. J. RAMON	1
6. AGUSTIN	1

Classificació

1. SINEU	19 punts
2. STA. MARIA	18 "
3. SALLISTA	16 "
4. ALCÚDIA	12 "
5. BUNYOLA	11 "
6. MONTAURA	10 "
7. COLLERENSE	5 "
8. SON ROCA	5 "
9. P. POLLENSA	4 "
10. BEAT	2 "
11. APA PORCEL	2 "

Crònica

Mal començament de l'equip a la lliga amb dues derrotes severes per goletjada, poc a poc s'ha anat agafant el ritme de la competició i l'equip ha quedat situat a la meitat de la taula. L'equip va a més i esperam que aquest any 1995 sigui la confirmació de l'equip. ÀNIMS!!

MONTAURA PRE-BENJAMÍ

Resultats

BEAT RAMON 6	MONTAURA 1
MONTAURA 0	POBLENSE 4
P. POLLENSA 3	MONTAURA 2
MONTAURA 0	POLLENSA 10
BEAT 1	MONTAURA 3
APA LA SALLE 2	MONTAURA 8
CAMPANET 1	MONTAURA 0
MONTAURA 3	ALCÚDIA 2

Clasificació

1. BEAT	16
2. POLLENSA	13
3. POBLENSE	13
4. LLOSETA	11
5. ALCÚDIA	10
6. SALLISTA	9
7. XILVAR	8
8. CAMPANET	8
9. MONTAURA	6
10. P. POLLENSA	5
11. POBLENSE AT.	5
12. AT. BEAT	5
13. APA BEAT	1
14. APA LA SALLE	0

Goletjadors (17 gols)

1. VILLODRES	7
2. PEP VIDAL	4
3. ADRIAN	3
4. RIBOT	2
5. J. MARTORELL	1

Jugadors

Porter: Fadri Gost
 Defenses: Tomeu Mora, Jaume Negre, Martí Gulliver, Joan Fontanet, Joan M. Beltran.
 Mitjos: José Aranda, Adrián Gómez, David Gulliver, Toni Cantallops, Guillem Tamón, Jaume Martorell.
 Davaners: Toni Ribot, Josep Vidal, Jaume Solivelles, Toni Villodres, Francesc Vicens, Pere Abrines, Joan Frontera.
 Entrenadors: Guillem Martorell, Vicenç Moranta, Miquel Vallori Ramón.

Crònica

Per primera vegada un equip Pre-Benjamí participa a la competició del Torneig Es Raiguer, un mal començament perquè ens toca jugar amb l'equip més fort, però després s'han aconseguit victòries molt importants com la que vàrem aconseguir davant l'Alcúdia per 3-2 després del descans amb 0-2 gran segona part, per ser un equip nou es troba ben situat i podem dir que es l'equip més jove dins la història del CE. MONTAURA, i és tot un èxit, ja que hi juguen molts d'al·lots de MANCOR, la majoria. ÀNIMS!!

Des de la Revista MONTAURA, vos desitjam a tots SOCIS, DIRECTIUS, ENTRENADORS, JUGADORS, DELEGATS, I SIMPATITZANTS, MOLTS D'ANYS I MOLTS D'ÈXITS per al PROPEX ANY 1995, sens dubte serà un any molt important per al club ja que el 15 d'octubre es compliran 50 anys de la seva història.

MOLTS D'ANYS I VENTURÓS 1995!!

Miquel Vallori Mateu

ARA HA FET VINT ANYS

Dels fets que passaren a Mancor durant al darrer trimestre de 1974 i dels quals en tenim constància són:

Que el 18 de desembre morí Francesca Alba Morro de Ca na Corral als 68 anys d'edat. El dia 29 del mateix mes morí el que havia estat metge titular de Mancor Josep Mateu Martorell d'inoblidable memòria. Tenia 76 anys.

Que el 12 d'octubre es casaren a l'oratori de Santa Llúcia Bartomeu Coll Munar de Mancor i Joana Aina Seguí Perelló d'Inca.

Que l'únic naixement registrat fou el de Gabriel Reus Coll el dia 6 d'octubre.

Que s'havia d'asfaltar la Plaça Lepanto, nom actualment desaparegut de la nomenclatura urbana de Mancor, i que comprenia l'espai que forma la cruïlla del Carrer Sant Joan amb la Rambla Josep Ferrer. A la fotografia que acompanyam es pot veure el seu aspecte abans de ser pavimentada, per l'octubre de 1974.

(De diverses fonts).

PER LLEPAR-SE ELS DITS

Ha passat Nadal, Sant Esteve, Cap d'Any i els Reis; la vida dels nostres pobles torna a la normalitat i el tarannà de cada dia ens condueix al de sempre. Allò que ha canviat és el temps, l'oratge, com diuen els valencians, i a les nostres contrades, tan prop de les muntanyes, el fred es deixa sentir amb més intensitat; per això la cuina ens ha de posar a la taula uns tipus de menjars que complementin el nostre cos, que abrigat per fora, senti l'escalfor que donen alguns aliments que reposen les calories que forçosament hem d'emprar per combatre les baixes temperatures pròpies d'aquests dies.

Ha arribat l'hora d'utilitzar el gran reforç calorífic que representen les conserves, que es feren d'aquell

animal del qual tot s'aprofita, i que les matances nostres tan bé arreglen a fi que es conservi en bon estat i sigui agradable al paladar. Els llegums cuinats amb ossos, carassa o corna són d'un sabor extraordinari i ens donen una bona reserva perquè el nostre cos aguanti la feina i el fred.

Berenar de dues llesques de pa i un tallada de sobrassada, de varia o de camaïot és, sens dubte, una de les millors coses que trobam dins els nostres costums alimentaris.

Per tot això, les receptes que ara vos donam, encara que no únicament de porc, creiem que són adients per poder aguantar l'hivern i esperar la primavera, que amb el seu esplendor ens dugui altres pro-

ductes que ens facin canviar les composicions cuineres.

Anem, idò, per feina i comencem per preparar un bon,

ARRÒS DE MUNTANYA

Ingredients:

- 1/2 conill a trossos.
- 250 gr. de magre de porc a trossets.
- 3 tords tallats a quarts.
- 1 ceba grossa.
- 1 porro.
- 1 tomàtiga madura.
- 1 fulla de llorer.
- 200 gr. de bolets.
- 1 grapadeta d'arròs per persona.
- brou de pollastre.
- all i julivert.
- sal, pebre bo i pebre bord.
- oli i saïm.

Elaboració:

Dins d'una greixonera, amb un poc d'oli i saïm, s'han de sofregir totes les tallades de carn, que abans haurem salpebrat; quan seran ben rosses, hi afegirem la ceba i el porro tallat ben menut, el llorer, el pebre bord, la tomàtiga capolada i ho deixarem coure un poc; hi posarem després el brou i quan comenci a bullir hi tirarem els bolets. Quan haurà bullit una estona, hi posarem l'arròs i dos minuts abans de treure'l del foc hi afegirem la picada d'all i julivert.

CONILL AMB BOLETS

Ingredients:

- 1 conill trossejat.
- 250 gr. de magre de porc tallat a trossos molt petits.
- 1 ceba.
- 1 porro.
- 5 cebes tendres.
- 1 Kg. de bolets variats.
- 100 gr. de panses.
- 100 gr. de pinyons.
- 100 gr. d'avellanes moltes.
- 1 fulla de llorer.
- 1 tassellet de vi ranci.

- herbes aromàtiques.
- oli d'oliva.
- sal i pebre bo.

Elaboració:

Dins d'una greixonera hi posarem l'oli d'oliva i quan sigui calent i sofregirem el conill, salpebrat; quan estigui ben daurat el posarem dins d'un plat, i amb el mateix oli, sofregirem la carn magra fins que sigui ben rossa, després hi afegirem la ceba i el porro, tallat ben petit, el llorer i les herbes aromàtiques i ho deixarem que sofregeixi a foc ben lent; a continuació i posarem les cebes tendres, tallades ben fines, i el vi ranci. Quan s'hagi evaporat l'alcohol, hi afegirem els bolets i hi compondrem les tallades de conill, les panses, els pinyons i les avellanes moltes.

Tapau la greixonera i manteniu-la a foc molt suau fins que el conill sigui cuit. Si trobau que hi fa falta s'hi pot afegir un poc de brou o d'aigua.

PASTÍS DE FIGUES SEQUES I NOUS

Ingredients:

- 400 gr. de figues seques tallades petites.
- 200 gr. de nous a trossos petits.
- 150 gr. de farina.
- 100 gr. de sucre.
- 5 ous.
- 1 culleradeta, rasa, de sal.
- 1/2 paquet de llevadura en pols.
- mantega i farina per al motlle.

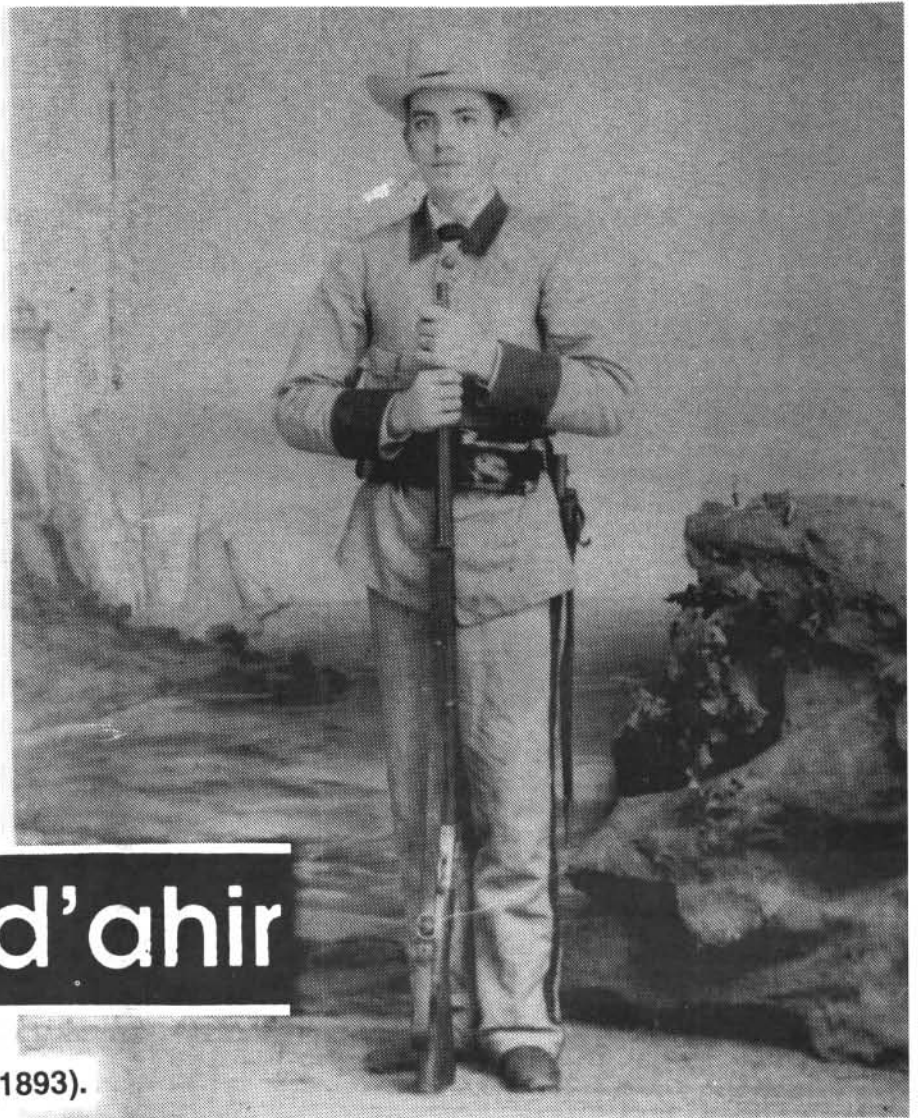
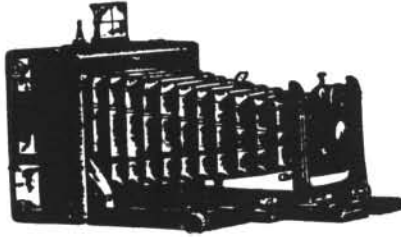

Elaboració:

Primer s'han de batre bé els vermells d'ou i el sucre amb un batedor; quan ja estiguin ben pujats i afegirem la farina, la sal, i la llevadura i ho mesclarem bé, amb l'ajuda d'una espàtula de fusta.

Dins d'un altre recipient pujarem els blancs d'ou a punt de neu i els incorporarem a la mescla que havíem fet abans, tenint compte a remenar-ho de baix a dalt, per tal que no baixin els blancs. Després hi afegirem les nous i les figues i ho abocarem dins d'un motlle, untat amb mantega i enfarinolat, i ho enforarem a foc moderat fins que sigui cuit.

Pere Massutí i Esperança Ramis

Imatges d'ahir

En Baltasar a la Guerra de Cuba. (1893).

Ara que fa poc que s'han sortejat els destins dels joves que s'han d'incorporar al servei militar durant el proper any 1995, on sols hi romandran nou mesos i amb un horari limitat, a la vista d'aquesta fotografia centenària, un no deixa de preguntar-se quines peripècies degueren passar els de la quinta de Baltasar Mora Puigserver, de So Na Vaquera, que apareix amb l'uniforme de l'exercit colonial a Cuba. Esborrona el pensar en quines condicions foren portats a l'illa caribenya, com vivien, com eren tractats pels seus capitosts i com se'n sortien amb el castellà, llengua llavors quasi desconeguda a la pagesia mallorquina.

La fotografia que fou feta a la "Galería fotogràfica BORGES HERMANOS" de Santiago de Cuba, porta en el seu dors una dedicatòria pels seus germans Bartomeu i Josep (casats a Cas Ballaruc i Can Pontico respectivament) i datada pel desembre de 1893. Era el període de la història cubana comprés entre la guerra dels deu anys (1868-1878) i la guerra de la Independència (1895-1898) però que tampoc era de pau completa i per això es conegut com la "Guerra Chiquita".

Sabé sortir-ne viu de les bales dels independentistes cubans i de les malalties tropicals (Aquestes causants del 96% de les baixes de l'exèrcit espanyol) i tornà al seu enyorat Mancor. Però el que no pogué esquivar fou la terrible epidèmia de grip de l'any 1918, morint el mateix dia que el seu sogre. La seva dona, Teresa Amengual Pou, passà pel trist trànsit de tenir el seu pare i el seu marit junts de cos present.

En Biel de Son Nadal.